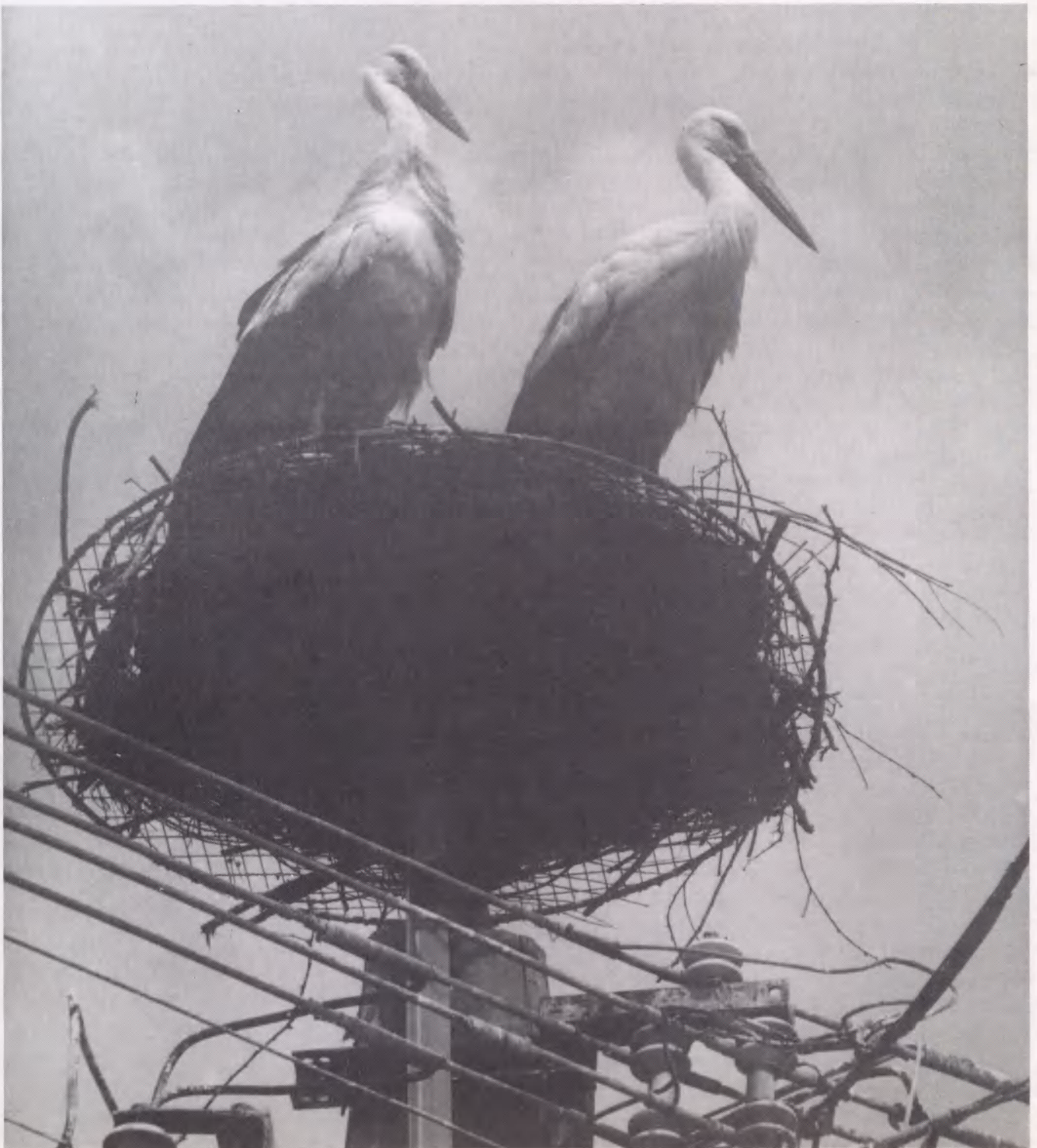

VILÁG

vakok

1995. április

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Húsvéti köszöntő	3
Bartha Zsuzsanna: Virágcsokor helyett	6
Lak István: Az egykori együttes – Beszélgetés Rithnovszky Jánossal	9
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hír – Tekéző látássérültek között	11
Hajdú-Bihar megyei hír – Szonda Klára: Farsang	12
Lak István: Az MGVYOSZ Budapesti Turista Szakosztályának híradója	12
Illés Rudolf: Beszámoló a Vak Hadirokkantak Országos Egyesületének üléséről	14
Dr. Hohl József: Shareware híradó	15
Bartha Zsuzsanna: Orvosként a jogi diplomáért	18
Kovács Pál: Barangolás régi hangszerek között (VIII. rész)	20
Humorsarok – Dénes Géza: A vice	21
Lak István: 50 éve történt	21
Szabó Lászlóné: Kaukázusi történetek	23
Kovács Pál: Régi kódexek titkai (I. rész)	24
Hollósy Zoltán: Szilánkok	27
Németh Tamás: Színes hírek	28
Közgyógyellátottak számára ingyenesen felírható gyógyszerek (I. rész)	29
Felhívás irodalmi pályázatra!	33
Hirdetések	34

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata.
Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MGVYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1650 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Húsvéti köszöntő

Kedves Olvasónk!

A szerkesztőség és a hivatal munkatársai nevében kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk az alábbi népköltésű locsoló versekkel.

Húsvét

*Ákom-bákom berkenye,
Szagos húsvét reggele.
Leöntjük a virágot,
Visszük már a kalácsot...*

Jó reggelt!

*Jó reggelt, jó reggelt,
kedves liliomszál,
megöntözlek rózsavízzel
hogy ne hervadozzál.*

*Kerek erdőn jártam,
piros tojást láttam,
bárány húzta rengő kocsin
mindjárt ide szálltam.*

*Nesze hát rózsavíz,
gyöngyöm gyöngyvirágom,
hol a tojás, piros tojás,
tarisznyámba várom.*

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1995. február 22-én ülésezett. Igazoltan hiányzott dr. Kiss László és dr. Szóke László.

Dr. Szigeti György elnök megnyitja és a napirend elfogadása után elsőként az 1995. március 18-i Országos Küldöttközgyűlésre elkészítendő beszámoló-tervezet megvitatására és véglegesítésére került sor. A téma előadója Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár volt. Az Országos Elnökség beszámolójának elkészítésével – a korábbi évek hagyományainak megfelelően – a testület a főtitkárt bízta meg. A főtitkár elmondta, hogy a beszámoló összeállításánál arra törekedett, hogy az MVGYOSZ tevékenysége és az egyesületi élet minden lényeges mozzanatát tartalmazza, tényszerű adatokkal alátámasztva. A beszámolóhoz mellékelten a költségvetésről szóló tájékoztatót is csatolják. A beszámoló tervezetét előzetesen az elnökségi tagok megkapták kazettán, így lehetőségük nyílt az érdemi hozzászólásra, kiegészítő javaslatok megtételére. A tervezetet átfogónak, minden részletre kiterjedőnek ítélték és egyhangúlag elfogadták.

A napirend második pontjaként az 1995. évi üdültetés előkészítéséről tárgyalt az elnökség. Mivel dr. Szóke László, az Üdülte-

tési és Braille Emlékérem Bizottság vezetője hivatalos elfoglaltság miatt nem lehetett jelen, írásban elkészített tájékoztatóját Cserna Sándor hivatalvezető-helyettes ismertette. (A kivonatos ismertetőt az 1. sz. mellékletben találják.) A bizottság javaslata szerint az üdültetési díjak idei emelése 33 %. Ez konkrétan, differenciált mértékben azt jelenti, hogy egy kéthetes turnusra a szövetség tagjának és a 14 éven aluli gyermeknek 8 ezer Ft, az önálló jövedelemmel nem rendelkező 14 éven felüli gyermeknek 9 ezer Ft, a felnőtt kísérőnek 10 ezer forint a térítési díj személyenként. A szövetségnek viszont a tényleges összköltség egy beutalóra vetítve 20.300 forint, amely összeg többek között tartalmazza az üdülő dolgozóinak bérét, az energia árakat (az idén 65 %-kal emelkedtek!). Alapos vita után az Üdültetési és Braille Emlékérem Bizottság valamennyi javaslatát elfogadta az elnökség. Külön határoztak a nem üdültetési szezonban az üdülőt igénybe vevő szövetségi tagok szállás költségéről, miszerint esetükben egy éjszakára a szállás 300 Ft, az étkezés (reggeli, ebéd és vacsora) 700 Ft.

Harmadik pontként Bódis Károlyné, a pénzügyi osztály vezetője tartott tájékoztatást a múlt évi költségvetésről. (A részletes adatokat a 2. mellékletben olvashatják). A tételes adatokat az elnökség meghallgatta és a tájékoztatót elfogadta, majd az idei évi költségvetési terv főbb mutatóit ismertette Bódis Károlyné.

A bevételi oldal fontosabb mutatóinak tervezete:

* tagdíj	_____	2 millió Ft,
* üdülési bevétel	_____	2 millió Ft,
* folyóirat	_____	100 000 Ft,
* hangosújság	_____	150 000 Ft,
* árueladás	_____	3 millió Ft,
* hangoskönyv értékesítés	_____	350 000 Ft,
* bérleti díj bevétel	_____	200 000 Ft,

* VKI	_____	1.5 millió Ft,
* számítástechnikai tanfolyam	_____	80 000 Ft,
* regeneráló központ	_____	50 000 Ft,
* állami támogatás	_____	82 millió Ft,
* egyéb (pályázatok)	_____	2.5 millió Ft.
* Össz. tervezett bevétel	_____	95. 550. 000 Ft.

A tervezett kiadási oldal főbb mutatói:

» anyagköltség (energia, nyomda, stúdió)	_____	15. 960. 000 Ft,
» anyagjellegű költség (iroda- és takarítószeres, posta és utazási költség)	_____	12. 340. 000 Ft,
» bérköltség	_____	30. 500. 000 Ft,
» személyi jellegű kiadások	_____	5. 560. 000 Ft,
» nem anyagi jellegű kts. (bérleti díjak, sík VV)	_____	11. 650. 000 Ft,
» TB befizetési kötelezettség	_____	12. 730. 000 Ft,
» munkáltatói járulék	_____	1. 460. 000 Ft,
» vissza nem igényelhető ÁFA	_____	4 millió Ft,
» felújítási jellegű kts.	_____	300 ezer Ft.
» Összesen:	_____	95. 550. 000 Ft.

Az elnökség az idei évi tervet jóváhagyta.

Végezetül következtek a bejelentések:

- » Az MVGYOSZ minden évben igyekezett a költségvetési növekedés arányában bért fejleszteni. Az idén a szövetség dolgozóinak átlagosan 22 %-os béremelésre kerülhetett sor.
- » A Vakok Személyi Járadékának alsó határa négyezer forintra emelkedett.
- » Finnországba az MVGYOSZ négy fős küldöttségét hívták meg tapasztalatcserére.
- » Lengyelországban az idén nyáron is megrendezik a Látássérültek Nyári Szemináriumát, ahová egy hétre egy fő részére a részvételi díj 420 DM.

A tanácskozás az elnök zárszavával ért véget.

Mellékletek

Az Üdültetési és Braille Emlékérem Bizottság tájékoztatója az 1995. évi üdültetés előkészületeiről (kivonatos ismertető)

A bizottsági értekezleten Cserna Sándor hivatalvezető-helyettes beszámolt arról, hogy az idén a balatonboglári üdülőben az étkeztetés költsége napi 624 forint + ÁFA/fő. Mivel az étkeztetést 12%-os forgalmi adó terheli, így az összköltség napi 700 forint/fő. (A tavalyi évben a költség ÁFA-val együtt napi 528 forint/fő volt.) Az idei évben tehát a napi 700 forintot alapul véve 14 napra az étkeztetés költsége: 9800 forint. Az év elején történt jelentős áremelések következtében az üdülő fenntartási költségei is megemelkedtek. Ennek következtében az üdülés egy beutaltra eső költsége, étkezéssel együtt 20.300 forint. A szövetség továbbra is igyekszik támogatást szerezni az üdülési költségekhez. A díjakra vonatkozó javaslat kidolgozásában fontos szempontként szerepelt, hogy az üdültetésben résztvevők között milyen arányt képviselnek a szövetség tagjai. E körülmény, valamint az említett jelentős költségnövekedés miatt, indokolt a tagot az egyéb beutaltakhoz képest a térítési díj megállapításakor nagyobb mértékű támogatásban részesíteni.

A bizottság tehát javasolja az elnökségnek, hogy az idei évre a balatonboglári üdülés térítési díját kéthetes turnusra a tagnak, illetve a 14 éven aluli gyermeknek személyenként 8 ezer forintban; a jövedelemmel még nem rendelkező 14 éven felüli gyermeknek 9 ezer forintban; a felnőtt kí-

sérő által fizetendő térítési díj összegét 10 ezer forintban állapítsa meg.

A fizetendő térítési díj szempontjából a szövetség dolgozói a taggal azonos kategóriába esnek.

Az Üdültetési és Braille Emlékérem Bizottság a beutalókat megyék szerint elosztotta. A kialakult gyakorlatnak megfelelően a megyei szervezetek taglétszámát vette figyelembe a bizottság, s ugyanakkor tekintettel volt a férőhelyek előző évi felhasználására is. 1995-ben az üdültetési szezon június 1-től szeptember 1-ig tart. Fontos változás, hogy az idei évtől az üdülésre befizetett térítési díjakról szóló ÁFA-s számlát a megyei szervezet állítja ki, s egy példányát a befizetőnek átadja. A kitöltött szelvénylap csak a kiállított számla második példányával együtt terjeszthető fel. A bizottság egyetértett a hivatal azon döntésével, hogy az üdülő gondnoka minden egyes kéthetes turnus után az üdülőben történt rendkívüli eseményekről, az esetleges károkozásokról köteles a hivatal felé jelentést tenni írásban. Az üdüléssel kapcsolatos további tapasztalatok alapján a bizottság úgy foglalt állást, hogy nyomatékosan fel kell hívni a megyei titkárok, s rajtuk keresztül a tagság figyelmét a 14 éven aluli gyermekek esetében a három napnál nem régebbi orvosi igazolás szükségességére. Az üdülőben végzett karbantartási munkák során felmerült annak lehetősége, hogy az erkélyes szobáknál lévő mellvédet megbontásra kerülnének, s három lépcsőfokkal közvetlen lejáratot lehetne biztosítani a kertbe. Így a jelenlegi állapothoz képest hangulatosabb és esztétikusabb lenne az üdülő. Ugyanakkor jelentősen csökkentené a folyosón való közlekedést. A munkálatra a szövetség kedvező árajánlatot kapott: az összköltség kb. 50 ezer forint lenne.

A bizottság minden részletre kiterjedő, széleskörű áttekintés után az elképzeléssel egyetértett és támogatta.

Az MVGYOSZ 1994. évi költségvetési tervének adatai

Az eredeti költségvetési terv: 79 millió Ft. A jóváhagyott állami támogatás összege az elmúlt évben 67 millió forint volt (85%). A fennmaradó 15% részt saját forrásokból kellett biztosítani.

A bevételi oldal fontosabb adatai:

* tagdíj	2 251. 000 Ft,
* üdülési bevétel	2 072 000 Ft,
* folyóirat	582 ezer Ft,
* a „Lapról Hangra” bevétele	52 ezer Ft
* hirdetési bevétel	3 ezer Ft,
* az árueledés bevétele	3 352 000 Ft,
* hangoskönyv értékesítés	1 581 000 Ft,
* VKI bevétel	1 512 000 Ft,
* számítástechnikai tanfolyam	37 ezer Ft,
* kondicionáló terem	47 ezer Ft,
* állami támogatás	67 millió,
* pályázati támogatás	1 405 000 Ft,
* TB támogatás	3 millió.
* <i>Bevételek összesen:</i>	
	86 840 000 Ft. (103%).

A kiadási oldal főbb adatai:

» anyagköltségek (energia, nyomda, stúdió)	13. 226. 000 Ft,
» anyagjellegű költség. (iroda- és takarítószerek, posta és utazási költség)	9. 450. 000 Ft,
» bérköltség	25. 631. 000 Ft,
» személyi jellegű kiadások (felolvasói, másolói díjak, étkezési hozzájárulás)	4. 938. 000 Ft,
	<i>befizetési kötelezettség</i>
» TB	11 552 000 Ft,
» munkáltatói járulék	1 557 000 Ft,

» vissza nem igényelhető ÁFA	3 955 000 Ft,
» nem anyagjellegű kiadások (sík VV, ingatlanok bérleti díja, üdülő élelmezés)	10 156 000 Ft,
» bank költség.	268 ezer Ft,
» biztosítási díj	297 ezer Ft,
» felújítási munkák	1. 597. 000 Ft.
<i>Kiadások összesen: 81. 627. 000 Ft (96%).</i>	

A költségek megoszlása:

• központ + Budapest és Pest megye	47 555 000 Ft (59%),
• megyei szervezetek	22 135 000 Ft (27%),
• balatonboglári üdülő	5 858 000 Ft (7%),
• VKI	6 079 000 Ft (7%).

*

Bartha Zsuzsanna:

Virágcsokor helyett

A pedagógusok hivatása egyfajta teljes embert igénylő szolgálat. Munkájuk gyümölcse csak évek, sőt évtizedek múlva érik be. Szakmai tudásuk mellett személyiségük varázsa is kihat a gyermek értelmi és érzelmi fejlődésére. Mindannyiunk életében akad egy-egy briliáns pedagógus, kire tisztelettel és szeretettel emlékszünk, gondolatban megköszönve azt a sok-sok törődést és odafigyelést, amivel nyiladozó értelmünket kalauzolta az élet és az emberi lélek útvesztőiben. Dr. Csocsán Lászlóné Horváth Emmy tanszékvezető főiskolai docens egyike azoknak a pedagógusoknak, kiket a Magyar Kultúra Napja alkalmából „Kiss Árpád” díjjal tüntettek ki a gyógy-pedagógia terén végzett elméleti és gyakorlati munkássága elismeréseként. Szakmai pályafutása rendkívül színes, kiemelkedő

állomásokkal teli, de mindvégig elkötelezetten a látássérült gyermekeket érintő oktató-nevelő munka mellett.

Pályaválasztás és szakmai karrier

Budapesten a Radnóti Gimnáziumban érettségizik. Gyermekgyógyásznak készül, de helyhiány miatt nem veszik fel az orvosi egyetemre. Unokanővére biztatására jelentkezik a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolára, ahol 1964-ben veheti át diplomáját. A főiskolai évek alatt az úgynevezett általános gyógypedagógusi képzésben részesül, amelyben fontos szerepet kapnak a magyar gyógypedagógia jeles hagyományai, köztük a toleráns szemlélet. Friss diplomával a kezében nem válogathat az állások között: a véletlen úgy hozza, hogy egészen 1975-ig a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona tiflopedagógusaként taníthat. Őszinte és mély barátság fűzi Finta István vak tanárhoz, így közelebbről is megismeri a látássérültek életét. Különösen a kisgyermek világában érzi jól magát, érdeklődése a vak gyermekek matematika tanulási sajátosságai felé fordul. 1970-ben Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán a matematika szakos tanári oklevelet is megszerzi, végleg elkötelezve magát az 5-7 éves vak gyermekek matematika gondolkodási fejlődésének kutatása mellett.

Az évek során több taneszközt tervez, matematikai tankönyveket dolgoz át, példatárakat állít össze súlyosan látássérültek számára. 1972-ben egy pedagógiai kísérletbe kezd, amely mint új számolási módszer, az abakusszal végzett műveletek hatékonyságát hasonlítja össze a vakok iskolájában akkoriban használatos „bécsi jegyszámoló-készülék” alkalmazásával. Kidolgozza az abakusszal való számolás

módszerét, s 1975-től tantervmódosítással bevezetésre kerül az iskolában. A módszer elsajátításának megkönnyítéséhez segédleteket készít a tiflopedagógia szakos főiskolai hallgatóknak, illetve a vak diákokat tanító tanároknak.

Az 1972. év szakmailag jelentős állomás életében, ettől kezdve részfoglalkozásúként tanít a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán. Három év múltán főállásúként kerül a tiflopedagógiai tanzsékre, míg a vakok iskolájában – egészen 1987-ig – másodállásban tanít tovább.

A főiskolán a tiflopedagógia szakos hallgatóknak a matematika tanításának speci-

Dr. Csocsán Lászlóné

ális módszertanát oktatja, majd a 80-as években hét éven át a „Bevezetés a matematikába” c. alapozó tanegységgel ismereti meg a főiskola valamennyi, nappali és levelező szakos hallgatóját.

1985. december elsejével kinevezik a tiflopedagógiai tanszék vezetőjének.

A 70-es évek második fele óta foglalkozik az elektronika és a számítástechnika kínálta lehetőségek kiaknázásával a gyógypedagógia terén.

A főiskolai munka mellett rendszeresen jelennek meg publikációi, gyakran tart előadást hazai és külföldi konferenciákon. Angol és német nyelvből középfokú nyelvizsgával rendelkezik. A látássérültek érdekében kifejtett gyógypedagógiai munkássága elismeréseképpen beválasztják az MVGYOSZ tiszteletbeli tagjainak sorába. Részt vesz a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete elnökségének munkájában, a Látásfogyatékosági Szakosztály vezetője. A látássérültek különböző oktatási és rehabilitációs intézményeivel szorosan együttműködik, tudására és emberségére számítnak. 1988 óta munkakapcsolatban áll a göteborgi Ferenccs Marton professzor által vezetett kutatócsoporttal. Életét a folytonos tanulás és a különleges feladatok jellemzik. 1995. januárjában a kandidátusi címet szerzi meg.

A magánember

Hihetetlennek tűnik számomra, hogy két kisfiú nagymamája. Fiatalos derű, elegancia, dinamizmus – ezek a fogalmak jutnak eszembe, amikor találkozom vele. Még elgondolni is nehéz, hogy ennyi elfoglaltság mellett miként jutott ideje a családra, s az élet egyéb szépségeire. Meglehetősen fiatalon, érettségét követően férjhez megy. Két felnőtt leánya közül a nagyobbik külföldön vízügyi szabályozással foglalkozó szakmérnök, a kisebbik jelenleg az anyai hivatásnak

szenteli magát. Férje egy német cég magyarországi képviselője, a veje szemészorvos.

Szabadidejében, ami szinte nincs is, legfőbb öröme az unokáival való együttlét. Nagy bánata, hogy sokkal kevesebb időt tud velük tölteni, mint amennyit szeretne. „Kikapcsolódás” gyanánt legközelebb a dortmundi egyetemen tart előadást májusban, majd júniusban Budapesten egy nemzetközi konferencia szervezésében közreműködik.

Sorsa a hivatás és a magánélet teljes összefonódása. Amikor arról kérdezem, hogy nem bánta-e meg, hogy a pedagógusi hivatás göröngyös útját választotta, nemmel felel. Sok-sok olyan pillanatot megélhetett, amikor igazolva érezte: jól választott. Régi tanítványokkal találkozáskor – közülük már sokan barátok –, örömmel üdvözlnek, s megköszönik, hogy „követelt tőlük, mert becsülte őket”. Egykori tanítványai között vannak gyógypedagógusok is, s míg korábban az volt célszerű a főleg gyakorlatra orientált képzés különféle megkötései miatt, hogy a látássérültek másod-diplomásként jelentkezzenek a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolára, ma a szakirányú képzés könnyebbé tette helyzetüket. Egyről azonban nem szabad megfeledkezniük a leendő hallgatóknak – hívja fel figyelmem, hogy az írásbeliség mindenki számára kötelező. Az élet újabb és újabb kihívásai a gyógypedagógia terén is megmutatkoznak, további erőfeszítéseket követelve dr. Csocsán Lászlóné Horváth Emmától és munkatársaitól. Sok sikert kutató munkájához és a felnövekvő, gyógypedagógusnak készülő fiatalok képzéséhez!

Lak István

Az egykori együttes

Beszélgetés Rithnovszky Jánossal

Az idősebb tagtársak vagy a vakvezető kutyával közlekedők körében jól ismert a neve. Egyik kezdeményezője és megteremtője hazánkban a vakvezető kutyaképzésnek. Ugyanakkor fontos szerepet játszott abban, hogy a 60-as években szövetségünkben megalakulhasson egy színjátszó együttes. Kiváló szervező munkájának köszönhetően jelentősen fellendült a kulturális élet egyesületünkben.

– Mit tudsz elmondani a mai olvasóknak a szövetség akkori kulturális életéről? – kérdezem riportalanyomtól, Rithnovszky Jánostól.

– Az 1950-es évek második felében megalakult a szövetségen belül a Homérosz Irodalmi Kör Gábor József tanár sorstársunk vezetésével.

– Hogyan kerültél kapcsolatba velük?

– Érdekelt minden. Kedveltem és magam is műveltem az irodalmat. A Homérosz Irodalmi Kör pedig szívesen fogadta az érdeklődőket.

– Mekkora volt akkoriban az érdeklődés az irodalom és az irodalmi előadások iránt?

– Hihetetlenül nagy. Az itt folyó irodalmi munkát nagyra értékelte Szántó György, az ismert sorstárs-író és Hegedűs Géza író, akik rendszeres kapcsolatot tartottak fenn az irodalmi körrel.

– Hogyan kezdődött a színjátszás szövetségünkben?

– Már a 60-as évek elején felmerült az az igény, hogy létre kellene hozni egy kulturális együttest. Majd elhangzott az a javaslat, hogy alakuljon meg egy telefonkezelőkből álló színjátszó együttes. Megnőtt az

emberek szereplési vágya, s úgy döntöttünk, hogy tartunk egy telefonosok által szervezett műsoros estet. A két órás műsor minden egyes száma a telefonnal volt kapcsolatos. Írtam egy telefonos indulót is, melynek a szövegét és a zenéjét is én szerzem. Az estet követően megerősödött a szándék, hogy alakítsunk egy telefonos színjátszó kört. Én azt javasoltam, hogy ne legyen csak egy rétegé, hanem az egész szövetségé. A szövetségen belüli közösségi elvet vallottam mindenkor. Tehát a fentiekben elmondott előzmények után alakult meg színjátszó körünk Esztrád Együttes elnevezéssel.

– Pontosan mikor?

– 1966-ban alakultunk meg és egészen 1969-ig működött együttesünk.

– Milyen csoportjai voltak az együttesnek?

– Mivel meglehetősen nagy létszámmal alakult meg az Esztrád Együttes, lehetővé vált a szakosodás. Volt irodalmi színpadunk, kabaré részlegünk és zenei kisegyüttesünk. Szerencsére voltak úgynevezett „fregoli” tagjaink, kiket bármelyik csoportunkban tudtunk szerepeltetni. Ők, ha kellett énekeltek, ha kellett verset mondtak vagy éppen beugrást vállaltak.

– A versmondásnál és a szerepeknél milyen szempontokat vettetek figyelembe?

– Minden esetben nagyon ügyeltünk a téma megválasztására. A költeménnyel, a darabbal való azonosulás, illetve az alkotó által leírtak betartása – ezek voltak a legfőbb szempontok. Arra törekedtünk, hogy előadóművészetet hozzunk létre, s ez – úgy vélem – sikerült is. A már több mint 10 éve elhunyt Szemerédi István, az akkori szövetség egyik vezetője, aki maga is jó versmondó volt mondta a leghatásosabb kritikát az egyik Országos Küldöttközgyűlésen: „Be kell vallanunk, hogy amióta az

Esztrád Együttes megszűnt, azóta szövetségünkben nincs olyan magas szintű előadás.”

– *Kik lehettek az együttes tagjai?*

– Sorstársaink közül bárki, akit alkalmasnak találtunk a szereplésre, a versmondásra. Arra törekedtünk, hogy minden szerepre megtaláljuk a megfelelő egyéniséget.

– *Miként választottatok ki egy-egy darabot?*

– Tisztában voltunk azzal, hogy a vak emberek mozgásukban mégis csak korlátozottak, tehát akármit nem állíthattunk színpadra. Mindenki számára elfogadható helyzetet kellett teremteni. Az Esztrád Együttes egy Moliere esttel kezdett, melyet a kőszínház mintájára rendeztünk meg. Nem egy teljes Moliere darabot adtunk elő, hanem a műveiből egy-egy részletet, egy-egy jelenetet. Szereplőink szmokingban és fekete lepke álarcban jöttek a közönség elé. Az egyes jeleneteket narrátor kórussal és énekszámokkal választottuk el. Eredeti francia trambulín dalokat is előadtunk, a betanulásban Widner Ilona tanárnő segített.

– *Mint az együttes rendezője, kitől kaptál segítséget?*

– Tagjaink látó családtagjai, illetve a gyengénlátó sorstársak segítettek a válogatásban, a diktálásban. A továbbképzés érdekében vers- és prózamondási, beszédtechnikai gyakorlatokat végeztünk. Az énekeseket hangképzésre járatam.

– *Hol tartottátok a próbákat?*

– Szinte mindig a levegőtlen és zsúfolt Pasztorek szobában. Tudom, hogy a maiak is ott próbálnak... Az akkori előadóteremben próbákat csak akkor tarthattunk, ha éppen volt hely.

– *Mennyi gyakorlás és próba után léphetetek a közönség elé?*

– A fellépést mindig szigorú feltételekhez kötöttem. Csak akkor állhattunk ki, ha tökéletesen ment a szöveg, az ének és az

előadáshoz szükséges mozgás biztonságos volt. Mindig vigyáztunk együttesünk hírnevére.

– *Milyen volt a próbák légköre?*

– Én mindig szigorú voltam. Nem egyszer mondták, hogy agresszív és erőszakos vagyok. Hát, egy ilyen rendezői munkához kellett is a következetesség, a megfelelő fegyelem a közös cél érdekében. Olyan is előfordult, hogy valaki sírva ment haza a próbáról, de miután megtanulta a darabot, a verset, örömmel visszatért.

– *Ahhoz, hogy darabokat rendezzél, milyen tanfolyamot kellett végezned?*

– El kellett végeznem a Sztaniszlavszkij (orosz rendező 1867-1938) rendezői tanfolyamot, amit a honvédségnél végeztem. Sok-sok mindent tanultam: beszéd- és mozgástechnikát, viselkedést.

– *Milyen előadásokat rendeztetek?*

– Magyar és külföldi szerzők műveiből tartottunk esteket. De volt az évszakok szerint is műsor, így pl. tavaszváró est. Vak szerzők műveiből is rendeztünk önálló műsort.

– *Mikor rendeztetek vak szerzők műveiből először önálló estet?*

– 1968-ban. A zenei közreműködő Fehéregyházi Éva és Németh Tamás volt. Ezzel az esttel lehetőséget biztosítottunk alkotó sorstársainknak műveik bemutatására.

– *Hol lépett fel az Esztrád Együttes?*

– Természetesen elsősorban szövetségünkben, de gyakran szerepeltünk más intézményekben is, mint pl. szociális otthonokban. Felléptünk a fővárosban és vidéken. Így Baján a honvédségnél – hatalmas sikerrel. Mindig kerestük a kapcsolatokat és a külső emberek készséggel siettek segítségünkre. Itt említem meg Rajz János színész, Ascher Tamás és ifj. Pethes György rendezők nevét. A felsorolást folytathatnám az előadók világából is. Külső segítség

mindig volt, de akiknek a leginkább kellett volna támogatni bennünket, vagyis a szövetség akkori vezetőinek, azok inkább csak akadályozták munkánkat. Erkl Sándorné, a kézimunka szakkör vezetője és Lévai Béla segített bennünket a szövetségen belül. Az Ipari Iskola vezetője mindig felmentést adott a tanulóknak a gyakorlati foglalkozások alól, hogy részt vehessenek a próbákon. A szereplési lehetőségeket saját magunknak kellett megteremtünk. Szám-talan eszközt, a kellékeket, a díszletet mi szereztük be. Együttesünket egy nagyon aktív gárda alkotta. Szándékosan nem emelek ki senkit, mert valamennyi megérdemelné.

– *Mikor és miért szűnt meg az együttes?*

– 1969-ben az építkezésre hivatkozva megszüntették annak lehetőségét, hogy rendszeresen próbálhassunk. Az pedig egy korábbi folyamat volt, hogy Pasztorek Mihály, a szövetség egyik vezetője szakmai féltékenységből szétzilálta zenekarunkat. Egyébként az együttes megalakulása után csak annak engedélyezte a hangképzést, aki tagja volt a Homérosz Kórusnak is. Ezt a diszkriminációs intézkedést sikerült kivédenünk a hangképző tanár közreműködésével. Az akadályok és a nehézségek ellenére együttesünk mindig sikeresen működött. A kemény munka után nagyon tudunk örülni eredményeinknek. Ma is valom, hogy ha megfelelően állunk az emberekhez, akkor képesek a sikerért, a közönséért dolgozni. A mi együttesünkben megvolt az egymás iránti együttérzés, a felelősség.

Kedves János! – köszönöm a beszélgetést. További munkádhoz sok sikert és jó egészséget kívánok.

*

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hír

Tekező látás-sérültek között

(megjelent az Észak-Magyarország c. lapban V. Z. tollából)

Ha kicsivel több figyelmet szentelnénk rájuk, átgondolnánk mennyi akaraterő, önfegyelem szükséges ahhoz, hogy egyáltalán elviselhető legyen számukra az élet, ráébrednének, hogy ezeket az embereket tiszteletünkkel kellene kitüntetni.

Főleg ha olyan cselekedettel állnak elő, amelyre egész megyénk büszke lehet, mint ahogyan azt nemrégiben a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei vakok és gyengénlátók szövetsége tette, hiszen megalapították az ország első tekeegyesületét látássérültek számára. Ennek a Magyarországon még hagyományokkal nem rendelkező próbálkozásnak a kulcsfigurájává válhat. Batki István, aki a tapasztalatlan tekezők felkészítését, irányítását vállalta magára.

– Egy speciális edzésprogramot dolgoztam ki erre a célra, amelynek első lépése az alapok elsajátítása lesz. Számításaim szerint, ha minden az elképzeléseimnek megfelelően alakul, két hónapon belül egy ütőképes csapatot már ki tudok állítani. Elsődleges cél természetesen a felkészülés mellett, a csapat gazdasági stabilitását megteremtteni, amelyet egy alapítvány segítségével szeretnénk megvalósítani. 1995. február 4-én, az alapítás napján Báthory Csabának, a tekeklub tulajdonosának köszönhetően megtörténtek az első gurítások. Az újdonsült sportolók önfelelt örömmel hallgatták a bábuk tompa koppanásait és konstatálták kezdetleges eredményeiket. A gurításokat ezentúl minden héten

kétszer megismételhetik teljesen ingyen a klubtulajdonos felajánlása révén.

– Megkerestek azzal, hogy szeretnének tekézni, hiszen egy Kassán megrendezett nemzetközi versenyen felbuzdulva edzéslehetőséget kerestek. Számomra a legtermészetesebb dolog volt, hogy rendelkezésükre bocsátom a pályákat a minimális anyagi kiesés ellenére.

*

Hajdú-Bihar megyei hír

Szonda Klára: Farsang

Február 24-én délután a Vakok Intézetében megtartottuk a hagyományos farsangi bált. Hetek óta készültünk rá, eléggé feszült és izgatott hangulatban, mert a nővérekék annyira le voltak terhelve ezzel az előkészülettel, hogy másra nem is nagyon maradt idejük. Kellően el is fáradtak szegények.

Három óra után levonultunk a farsanghoz illően feldíszített ebédlőbe. A terített asztalokon narancs és fánk díszelgett üdítővel körítve.

Fél négy után megkezdődött a jelmezek felvonulása. Volt többek között királyi pár, Piroska és a farkas, gazdasszony, bohóc, tündér, festőművész, Hupikék törpikék, cigánylányok, stb. A jelmezekhez kísérszövegnek Szonda Klára írt verseket, amiket a főrendező, Ilyés Ildikó nővér olvasott fel. Hogy a jelmezekről a vakoknak is legyen fogalma, a ruházatokat Posta Margit nővér mutatta be. A felvonulás remekül sikerült, hatalmas tetszést aratott és rengeteg tapsot kapott. Volt még tombolahúzás is, amelyen majdnem minden jegy nyert.

Vacsora után kezdődött a tánc, melyhez a zenét Bársony Miklós zenekara szolgáltatta. A multság este 7 órakor ért véget. A főnövér ekkor búcsúztatta a társaságot, jó éjszakát kívánva mindenkinek.

*

Lak István

Az MGVYOSZ Budapesti Turista Szakosztályának híradója

Kerekék és lépések

A népszerű, ismeretterjesztő filmsorozat címe találó a turista szakosztály esetében, mivel két fejezetből álló írásom első részében múlt évi tevékenységükről számolok be.

Az MGVYOSZ Budapesti Turista Szakosztálya 1995. március 3-án tartotta éves taggyűlését. Hirth Ignác, a szakosztály vezetője részletes tájékoztatást adott az elmúlt egy esztendő rendezvényeiről. Örövendetes, hogy a taglétszám elérte a 112 főt. Nagyon fontos, hogy tagtársaink egészségük érdekében a hétvégeket a szabadban töltsék – hangsúlyozta Hirth Ignác. A turista szakosztály fő feladatainak tekinti az országjárást, a múzeumlátogatásokat, a tudományos és szórakoztató előadások szervezését. A működéshez szükséges anyagi alapokat adományokból, pályázatok útján, illetve az MGVYOSZ támogatásából fedezi a szakosztály. Természetesen a kíséretről minden tagtársnak saját magának kell gondoskodnia. A látó sporttársak segítségére mindenkor szükség van. 1994-ben 25 gyalogos túrát szerveztünk, főként a budai hegyekbe, de ugyanígy a Pilisbe és a Börzsönybe is – emlékeztette a jelenlévőket Hirth Ignác. Az egynapos autóbuzos utazások során a múlt év tavaszán a Tata-Győr, Szekszárd-Gemenc út-

vonulat járták be. A nyáron egy balatoni strandtúrára került sor. Az egynapos kiruccanások sorát a novemberi disznótúra zárta le.

Kiemelkedő program és csodálatos élmény volt a kilencnapos olaszországi utazás, melyről lapunkban részletes útibeszámolót olvashattak. Szeptemberben háromnapos kirándulást szerveztek Somogyba és Zalába. A decemberi klubdélután új kezdeményezésnek számított, s beváltotta a hozzáfűzött reményeket: nagyon jól sikerült. Hirth Ignác tájékoztatója további részében az idei évi programokat ismertette. A tervek szerint 1995. május 21-én rendezik meg a hagyományos jubileumi túrát Makkosmáriára. A gyalogos túrák mellett több autóbuzsos kirándulást is terveznek köztük egy hatnapos, szeptember 26 – október 1-e közötti törökországi utat. Előreláthatólag a részvételi díj 8 ezer forint.

A szakosztályra vonatkozó fontos információkról is szólt még Hirth Ignác. Eszerint a szakosztály vezetősége minden héten keddi napon 16. 30–17. 30 óra között fogadóórát tart az MGVYOSZ Székházában. A programokról munkaidőben a következő telefonszámokon érdeklődhetnek: Szabó Sándornénál a 153–33–33, vagy Diószegi Tamásnál a 269–93–00-as telefonszámon.

Befejezésül Hirth Ignác köszönetet mondott mindazoknak, akik segítettek és anyagilag támogatták a szakosztály tevékenységét. A beszámolót követően olyan határozat született, hogy az MGVYOSZ Budapesti Turista Szakosztálya felvételét kéri a Sportszövetségbe, önállóságának megtartása mellett. A taggyűlés szerény megvendégléssel és baráti beszélgetéssel ért véget.

Téli programok

Már az idén januárban és februárban is több rendezvényt szervezett turista szakosztályunk. 1995. január 28-án a Néprajzi Múzeumban jártunk. A budapesti Kosuth téren álló, neo-reneszánsz stílusú épületet Hauszmann Alajos (1847–1926) tervezte. A múlt század végére elkészülő épület eredetileg Igazságügyi Palota, később a Nemzeti Galéria, majd 1973-tól a Néprajzi Múzeum otthona. Az első emeleten lévő „Magyar néprajzi gyűjtemény” c. állandó kiállítást tekintettük meg. A pásztorkodás, a halászat, a földművelés eszközei és tár-

Bartók

gyai, bútorok, népviseletek láthatók itt. A múzeumban alkalmi, időszaki kiállításokat is rendeznek. Látogatásunkkor a Xantusz János életét és munkásságát bemutató tárlatot is felkerestük. Xantusz János (1825–94) tudományos kutató, számos külföldi útja során értékes gyűjteménnyel gyarapította Magyarország múzeumait. 1866-ban létrehozta a Pesti Állatkertet. 1872-ben megalapítja a Néprajzi Múzeumot. Levelei és tanulmányai nyomán végigkísérhettük munkásságát. Xantusz nevét viseli a győri múzeum, a balatonboglári kilátó. Csokonyavisontai szülőháza falán nevét emléktábla őrzi.

Február 11-én Budára, a Bartók Emlékházba látogattunk el. Bánhidi Mária, az intézmény munkatársa nagy szeretettel fogadott bennünket és a legapróbb részletekig bemutatta a házat. Először az emlékház előtt álló, egész alakos Bartók szoborra hívta fel figyelmünket, amely Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész alkotása. „Egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és a magyar haza javát” – Bartók Béla hitvallása fogadja az emlékházba látogató vendégeket. Világhírű mesterünk ebben a házban élt és alkotott 1932–40 között, amely utolsó lakhelye volt Magyarországon. Bartók Béla születésének 100. évfordulóján, 1981. március 25-én nyitotta meg kapuját az emlékház. A ház eredetileg 1924-ben épült. Az első emeleten lévő hangversenyterembe mentünk, ahol a mennyezetet gyönyörű fakazettás borítás díszíti. Itt rendszeresen tartanak hangversenyeket, előadásokat. A második emeleten a mester dolgozószobája található. Láthattuk, illetve tapinthatuk íróasztalát, rajta táskáját, egy fonográfot, valamint székét és zongoráját. Ugyanezen az emeleten Bartók Béla teljes életét bemutató kiállítás tekinthető meg. A világhírű magyar zeneszerző 1945-ben hunyt el az Egyesült

Államokban. Földi maradványait 1988-ban hozták haza, s Budapesten a Farkasréti temetőben helyezték végső nyugalomra.

Február 26-án rendezte meg a turista szakosztály a már hagyományosnak mondható szellemi vetélkedőt. Az idén jubiláltunk, hiszen 10. alkalommal jöttünk össze a mindig nagy érdeklődést kiváltó rendezvényre. A vetélkedő ötlete és az első játék megszervezése 1986-ban dr. Szíky László nevéhez fűződik. Az idén 8 csapat mérte össze tudását. A zsűri elnöke: Kelemen László – az MTA munkatársa, tagjai: dr. Mihályi László – egyetemi tanár, Bán András – csillagász volt. A játékvezetői teendőket ezúttal is Péczkáné Kovács Mária idegenvezetőnk látta el. Sok-sok érdekes kérdés hangzott el különböző témakörökből. Többen is úgy vélték, hogy a kérdések között meglehetősen sok volt a túlságosan tudományos. A vetélkedő győztes csapatának tagjai a következő személyek voltak: Andics Istvánné, Géres Sándorné, Lévai Józsefné, Németh Tamásné és Németh Tamás. Az elmúlt tíz vetélkedő során általában nyolc csapat is részt vett a játékban, sőt előfordult, hogy megyei szervezetünk csapata is eljött. Sokat tanultunk és szórakoztunk ezeken a vetélkedőkön az elmúlt években és az idén is.

*

Illés Rudolf

Beszámoló a Vak Hadi- rokkantak Országos Egyesületének üléséről

1995. február 11-én az MVGYOSZ budapesti székházában tartotta egyesületünk rendes évi taggyűlését. Az ország minden részéből érkeztek sorstársaink, összesen 59 fő. Az egyesület összlétszáma meghaladja

a száz főt. Vak hadirokkantnak számít az, aki a háború alatt vagy után, és az 1956. évi forradalomban veszítette el látását. Egyesületünk fő célja a tagszervezés, új tagok felkutatása és bevonása a szervezet munkájába, valamint az új hadigondozási törvény finomítása, mivel ez bizonyos mértékben visszalépés a korábbiakhoz képest. Az új tagtársak egyesületünkben megismerhetik az őket megillető, rájuk vonatkozó jogokat.

Az idei taggyűlésen meghallgattuk az elnökség beszámolóját, Simon József előterjesztésében. Nagy meglepéssel fogadtuk. A beszámolót követően az Ellenőrző és Fegyelmi Bizottság jelentése következett.

Titkos szavazással választottuk meg a hat-tagú elnökséget, valamint az új Ellenőrző és Fegyelmi Bizottságok tagjait is. Tiszteletbeli tagjaink sorába felvettük dr. Ipacs József ezredest és Pinviczki Györgyöt, aki mint régi sorstársunk, nagyon népszerű közöttünk.

Elhatároztuk, hogy minden hónap utolsó keddjén, délután négy órától fogadóórát tartunk szövetségünk székházában, a télikertben. Irodánk továbbra is Budapesten a XIII. Gidófalvy u. 1/B. szám alatt található.

Már nemzetközi kapcsolatokkal is büszkélkedhetünk. Hasonló jellegű külföldi szervezetekkel sikerült felvennünk a kapcsolatokat. Ezek közül a legfontosabb a német szervezettel való együttműködés. Tőlük írógépeket és anyagi támogatást is kaptunk. Pénzügyi gondjaink csak akkor szűnnének meg, ha az állami költségvetésből mi is kapnánk támogatást.

Egyesületünk a rendszerváltás után jöhetett csak létre, de már eddig is sokat segített sorstársaink gondjainak megoldásában, bár a polgármesteri hivatalok nem

minden esetben nyújtanak segítséget. Egyesületünk életképesnek bizonyult, jelenleg is gyarapodik és fejlődik. Ha továbbra is a megkezdett úton haladunk, akkor egyesületünk a jövőben is eredményesen tevékenykedhet.

*

Dr. Hohl József

Shareware híradó

Immár az egész világon és Magyarországon, így a hazai vakok között is az IBM számítógép használata általánossá vált, miközben a piacon egyre inkább más géptípusok terjednek el, a DOS-t felváltják fejlettebb operációs rendszerek. Mi vakok azonban – szerte a világon – kénytelenek vagyunk megmaradni az IBM PC-nél és a DOS-nál; A DOS programokon belül is inkább a szöveges jellegűeket tudjuk követni. Arról még csak lemondunk, hogy a grafikát élvezzük, azonban az új programoknál (pl. a Windows esetében) az eredetileg nem-grafikus feladatot is grafikusán ábrázolják, ami által a látóemberek tanulás nélkül képesek bonyolultabb programokat kezelni. Az említett két hátrány közül az elsőnek áthághatatlan fizikai határai vannak, az utóbbi azonban előbb-utóbb megoldódik. Addig is ragaszkodunk az IBM PC-hez és a DOS-hoz. A grafika a szemnek készül és nem lehet elmondani. Ami minket érdekel belőle, a kézzelfogható információtartalom. De most nem a nehézségünket akarom tárgyalni, hanem inkább örömhírt teszek közzé: az IBM PC-re óriási mennyiségű DOS programot tudunk szerezni és juttatni tagjainknak.

Bizonyára sokak előtt ismert, hogy forgalomba hoznak a szoftver cégek (döntően

amerikaiak) olcsón beszerezhető és szabad terjesztésű (shareware) programokat. DD floppy-lemezeken 300-400 Ft-ért már néhány éve kaphatóak hasznos, érdekes, jól dokumentált, többnyire 1990 előtt írott programok. De nekilendült Magyarországon is a komputer programok kompakt diszken, CD-lemezen való terjesztése. Ezek révén a hozzáférhető DOS és Windows – shareware és nem shareware – programok áttekinthetetlen serege kapható (többségük 1993-ban készült). Az Alaplap két múlt évi számában a Kerszov ajánlatát olvashatjuk, rövid tartalmi ismertetésekkel; megdöbbentő olvasmány. Egy lemezen több, mint 600.000 Kbyte anyag fér el. Például egy háromlemezes CD-programcsomagban, amit a Szövetség kísérletképpen vásárolt, bruttó áron 6200 Ft-ért, 56 directory van. Az első sűrítőket és sűrítő programokat kezelő, ellenőrző, konvertáló programokat tartalmaz, több, mint 6 millió bájt mennyiségben, zippelt formában. Vagy: a 18. directory adatkezelő programokat foglal magában, kerekítve 63 millió bájt terjedelemben. Persze minden viszonylagos. A magyar shareware játéklemez 62, CD-lemezezőről indítható játékprogrammal, összesítve kb. 20 millió bájt mennyiségben, ára: 4300 Ft. Az előzőhöz képest nagyon drága, önmagában véve nem mondható annak. A nem-shareware CD-programlemezek, a magyar és angol nyelvű műsoros és ismeretterjesztő multimédiás (beszéd- és zenei hangot, grafikát és színes képfelvételeket, animációt és dialógus boxokat tartalmazó) lemezek drágábbak (általában 10 ezer forint felett vannak).

Ez a programáradat köszönhető annak, amit korábban problémának tekintettünk, annak, hogy kezdenek áttérni az IBM PC-ről más gépekre, és a DOS operációs rend-

szerről más operációs rendszerekre, miközben óriási tudás, agyi kapacitás halmozódott fel a DOS alapú programozásra. A szoftver cégek ontják az egyre újabb programokat. Igaz, jobbára azonos témákat járnak körül, a megoldásokban igyekeznek egymást túlszárnyalni.

A grafikus operációs rendszerek teljes általánossá válása csak idő (feltehetően rövid idő) kérdése. A fentiekből következően azt kell mondani, hogy sietnünk kell, „meg kell ragadnunk az idő üstökét”, mert hirtelen eltűnhetnek a DOS programok, nem fogja semelyik cégnek megérni a shareware támogatása és az ilyen programokat tartalmazó CD-lemezek elkészítése, miután a programozói kapacitást és a fogyasztói igényeket nagy százalékban átállítják a tisztán grafikus megjelenítésű programokra és gépekre.

Olyan nagy mennyiség közepette, amilyen a Trio-lemezeken található, kell adódniuk érdekes és hasznos programoknak. A 3 lemez akkora mennyiség, hogy egy ember képtelen mindet átnézni, a feladatot meg kell osztani. Átvenni sem lehet az egészet, mert majd két giga winchester kellene hozzá. Lemezt természetesen nem adunk ki, de lemezezőről könyvtárakat (válogatással vagy válogatás nélkül) a számítógépes hivatali dolgozónk, Matolcsi Tamás, kimásol floppy lemezekre. Általában persze ez csak ízelítő lehet, arra biztatjuk a tagokat, hogy 386 DX és magasabb verziójú IBM PC gépeikbe vegyenek CD-ROMot (ma már 20.000 Ft alatti áron is kapható), és gyűjtsék a számítógépes CD-eket. A CD-ROM a zenei CD-eket is lejátszsa, sőt zenekártyával kombinálva hozzáférnek a multimédiás programokhoz is.

A shareware lemezek általában angol nyelvű programok, angol nyelvű dokumentációval. Eddig is tudott volt, tapaszt-

talhattuk, hogy az IBM programok sokaságához az fér hozzá, aki legalább olvasási (ill. magyar kiejtésű hallgatási) szinten ismeri az angol nyelvet. A Szövetség tételesen nem vállalkozhat arra, hogy az angol dokumentációkat lefordíttassa vagy a programok ismertetésére külön felkérjen szakembereket. A Shareware híradóban elsősorban arról adunk információkat, hogy milyen shareware programok találhatóak az országban, és ezek közül a Szövetségnek melyik áll rendelkezésére, melyikből tudunk a tagoknak másolatot készíteni.

Itt kérem számítógépes barátainkat, szakembereket és érdeklődőket – különösen a fiatalokat –, hogy jelentkezzenek egy-egy programcsomagért, egy-egy direktoriért, amelyek rendszerint egy bizonyos témátípust ölelnek fel, segítsenek a válogatásban. Természetesen bízunk kell a válogató ízlésében, rá kell hagyatkoznunk az ő tudására, érdeklődésére. A Brailab PC beszélőrendszert vesszük a hallhatóság szempontjából mércének, mivel a vak felhasználók döntő többsége ezt használja. Abban reménykedem, hogy néhány sikeres program azokhoz is eljut kézen-közön, akik angolul ugyan nem tudnak, azonban a képernyőn ügyesen tájékozódnak.

Sok esetben gyorsan eldönthető, hogy nekünk nincs szükségünk az adott programra vagy számunkra nem használható. Egy-egy programcsomag angol nyelvű dokumentációjának átolvasása ill. meghallgatása, a program kipróbálása és értékelése, sok órás munkával jár, a gépünket is igénybe veszi. Egyes hardware-kezelő programoknál a veszélyhelyzetre a szerzők felhívják a figyelmet, többszörösen kihangsúlyozva, hogy semmilyen felelőséget nem vállalnak.

Végül ízelítőképpen, címszavakban felsorolok néhány birtokunkban lévő shareware programot.

Egy programtípusból - például szövegszerkesztőből - bőséges a választék (Galaxy, Pcwrite, Prolite, Wordmaster, Wordminder, VDE, Freeword, Blackbeard, Hexcalibur diskeditor), mindenki a kedve, tehetsége és ideje szerint próbálkozhat. Általában könnyen kezelhetők, barátságosak, a Brailab beszélővel jól együttműködnek.

Az adatkezelők már nehezebben kezelhetők, bonyolultabbak, a régi és az új szövegek együtt jelennek meg a képernyőn (ld. a Foxpro 2 nyelven megírt Zephyr 4 nevű programot, amelyik szinte korlátlan mennyiségű rekordot lekezel). Persze az olyan ekhózó programmal, amelyik attribútum, oszlop-, sor- és ablakszám szerint fel tudja osztani a képernyőt, ugyan nem kevés egyéni munkával, de ez is megoldható).

A különböző kódolású szerkesztőkkel készült szövegek konverzióját elvégezhetjük a CTC (code to code) program segítségével.

Rengeteg Utility-program van, melyeket az igazi számítógépesek szenvedélyesen keresnek és gyűjtenek. Az Ami-Setup program az AMI BIOS-ra épülő alaplapon Setup-ját olvassa és állítja. A Vmix nevű multitasking memória-kezelő program egyszerre több programot tud futtatni és a gép belső működését is nyomonkövethetjük segítségével. A Newkey billentyűmakrózó program révén teljesen szabadon átdefiniálhatjuk a billentyűket, bármilyen szöveget adhatunk nekik. Ezt megteszi minden valamire való szövegszerkesztő is, ezért még fontosabb haszna az, hogy részletes és oktató jellegű dokumentációja révén betekintést kapunk az IBM PC billentyűzetkezelő műveleteibe.

Külön felhívom a figyelmet egy gyöngyszemre, az Eval nevű kalkulátorra, mindössze 54656 bájtos terjedelme ellenére sokat tud, kitűnő belső help rendszere van. Parancssoron megadott paraméterekkel és dialógus módban egyaránt használható, van memóriarezidens módja is. Megold bonyolult matematikai feladatokat, szabad változókat kezel; emellett elvégez egyszerű naptárműveleteket, véletlen számokat és zenei hangokat generál.

Bájos sakkprogram a Springer (bábuemeléssel kell lépni). A Cyrus sakkprogram nemcsak kellemes, de nagy tudású is, ráadásul a lépéseket beírhatjuk. Különösen értékelendő ez a két sakkprogram, mert vakoknak a legjobb játékforma a sakk, és a Chessmaster, az igazi profi sakkprogram, a Brailab PC beszélővel egyáltalán nem használható (egyedül a Voice PC beszélővel tudtam vele játszani).

Szeretnénk támogatni a programozás tanulását. „Régen”, amikor a kis Brailabot használtuk, sokan megtanulták a Basic nyelvet, néhányan az assembler nyelvet is. Az IBM-en már inkább csak a hivatásos programozók tanulják és használják valamelyik számítógépes nyelvet, kétségtelen, hogy itt nincs is szükség programnyelv ismeretére ahhoz, hogy használjuk a gépet. Turbo Pascal nyelven shareware változatban a 4-es és 5-ös verzióból találtam részletesen dokumentált forrásprogramokat, melyek azonban nem egyszerűen példa-programok, hanem egy összetett feladatot teljes egészében megvalósítanak. A Tesseract Team, amerikai cég lemezéről megtanulhatjuk a memóriarezidens programok készítésének technikáját assembly, C és Pascal nyelven. A Freemacs szoftver cég pedig szövegszerkesztő készítésére tanít meg bennünket assembler és pascal nyelven, minden alapvető funkciójával. Külö-

nösen tanulságos a buffer- és memóriakezelési módok kifejtése (és természetesen hasznos, jól felhasználható rutinokat, programrészleteket kapunk). Aki nem akar elmélyedni egy nagy nyelv bonyodalmaiban, de néhány saját feladatot szeretne megoldani, annak a Personal C talán segít. A Bell laboratóriumban kikísérleteztek egy nagy hatékonyságú szövegkezelő nyelvet, a Snobolt.

Minden számítógépes olvasónak lankadatlan érdeklődést, jó munkát és szórakozást kívánok shareware programjainkhoz.

*

Bartha Zsuzsanna

Orvosként a jogi diplomáért

Az élet sokszor komoly megpróbáltatás elé állítja az embert. Van, aki a könnyebb megoldást választja és megfutamodik, de van, aki „felveszi a kesztyűt”. Egy fiatal budapesti doktornő története sokféle gondolatot ébreszthet az olvasóban. Jó értelemben vett megszállottsága elszánttá tette. Sok-sok feladat áll még előtte, amíg elérheti célját. Kitartása és az emberi tudás hatalmába vetett hite segítségével remélhetőleg beteljesedhetnek álmái.

Út az orvostudományi egyetemig

Az egyedüli gyermek harmonikus családi környezetben és szeretetben nevelkedik. Tizenegy éves korától kezdve azonban egy életre szóló anyagcsere betegség tudatával kell felvállalnia sorsát. Ám zavartalanul folytatódik minden tovább: iskolatársai

nem tudják és észre sem veszik, hogy más szabályok szerint él.

Tudásával mindig kiemelkedik a többiek közül, a különféle szaktárgyi versenyeken szép sikereket ér el. Középiskolás éve alatt határozza el – a biológia iránti komoly érdeklődés hatására –, hogy orvos lesz. 1983-ban veszik fel a Semmelweis Orvostudományi Egyetemre.

Harmadéves egyetemi hallgató, amikor a sebészeti speciális kollégiumon megkérdezik tőle, nincs-e kedve a tudományos diákköri munkához. A heveny elhalásos hasnyálmirigy-gyulladás kutatásába kapcsolódik be. Felkelti érdeklődését a betegség és a kalcium-magnézium háztartás kapcsolata. Az 1983-tól elért eredményei elismeréseképpen a magyar és a nemzetközi magnézium társaságok meghívják előadni. Mindez utolsó egyetemi évében, 1989-ben történik. Említést érdemel az is, hogy IV. éves korában első helyezett lesz a rektori pályázaton, eredményét diplomamunkaként fogadják el.

Pályakezdés

Az egyetem befejezése után az addig elért szakmai sikerek szép reményekkel kecsegtetik a jövőt illetően. Az Orvostudományi Egyetem (ma Hajnal Imre Egyetem) Központi Laboratóriumának klinikai orvosi állását nyeri el pályázat útján. Azért választja ezt a területet, hogy az egyetem alatt megkezdett kutatómunkához legyen laboratóriumi háttére. Közben tudományos cikkeket publikál itthon és külföldön, előadásokat tart. Egy alkalommal a laboratóriumban vizsgálat közben számára is ismeretlen anyag kerül szervezetébe. A titokzatos matéria fertőzést okoz, de ezt nem ismerik fel, helyette a gyerekkori betegséget kezelik. A tévedés sokkot vált ki nála. A következmény: a szemében bevérzik az üvegtest, veseelégtelenség lép fel.

Kölnbe utazik szemműtétre, de nem jár sikerrel. A látását időnként visszanyeri, majd újra elveszíti. Hamarosan elkerülhetlenné válik a művesekezelés. 11 hónap után, 1992 októberében transzplantálják.

Merész vállalkozás

A történetek ellenére a megkezdett kísérletekben számítanak képzelőerejére, jó ötleteire. A Soros Alapítványtól komoly támogatást szereztek a kutatáshoz, és ő maga egy komplettül felszerelt, beszélő rendszerrel ellátott számítógépet kapott. Így megtanulhat önállóan dolgozni, továbbra is aktívan részt vehet a munkában.

Orvosként és betegként egyaránt nagyon sok negatív tapasztalatot szerzett a különféle egészségügyi intézményekben. Ez az egyik ok, ami inspirálta, amikor az idén felvételizett az ELTE Jogtudományi Karára. Véleménye szerint a betegek rendkívül kiszolgáltatottak, és a jog területén lenne mit tenni érdekükben. A másik motívum, amiért újra beült az iskolapadba az az, hogy bíró édesapja mellett számtalanszor tapasztalta: az orvostársadalom laikusnak tekinti a jogászokat, miközben sok esetben az orvosi szakvéleményre alapozva kell döntést hozniuk. Reméli, hogy mire befejezi az egyetemet, addigra Magyarországon is megszületik a betegjogi törvény és kettős doktorátusának hasznát veheti. A jogi diploma megszerzéséig előtte álló feladat embert próbáló. A legnagyobb nehézség számára, hogy még nem tud önállóan közlekedni. Nagyon sok segítséget kap szüleitől, az egyetemtől és társaitól. Keresi a megoldásokat addig is, míg egy sikeres műtét eredményeképpen talán újra visszanyerheti valamennyire látását.

A 33 éves doktornő kemény fába vágta fejszójét, de akarateréje méltó záloga küldetésének.

Kovács Pál

Barangolás régi hangszerek között (VIII. rész)

Dobok, csörgők és egyéb ütőhangszerek

Ósidóktól kezdve jelentősek voltak az ember számára a különböző nagyságú, formájú ütőhangszerek. Vegyük például a dobot: a kínaiak főleg fából készítették, Afrikában máig is használnak ugyancsak fából készült dobot, valamint faabroncsú, bőrhártyás dobokat is. Az arabok és más keleti népek köcsög formájú dobokat készítenek. A legnagyobb a „perzsa dob”, amely egy színesre festett, kézzel faragott, köcsög formájú faabroncsból áll, amire zsinór segítségével állati koponyabórt erősítenek. Magassága kb. egy szék méretének felel meg. Ennek egyik kisebb fajtája a tamburin; anyaga esetenként már cserép vagy kerámia.

Bár készültek különböző nagyságú köcsögdobok, mégsem tudták teljesen kizárni a hagyományos abroncsú, egy vagy két fenekű lapos formájú dobokat. Megemlíthető még az úgynevezett pergődob, melynek jellegzetes hangját úgy érték el, hogy a dob alsó fenekéhez acél rugókat vagy húrokat erősítettek.

Az üstdob formája tényleg hasonlított a főzőüsthöz.

Először a reneszánsz idején használták, behangolva fanfárokhoz, táncokhoz és az uralkodók üdvözlésére zendítették meg. Már honfoglaló őseink is hallhatták, amikor a sámánok szertartások alkalmával csörgőt vagy csörgődobot használtak. Ezek a misztikus zeneszerszámok nagyon érdekes találmányai az emberiségnek: a csörgőt úgy készítették, hogy egy dob ab-

roncsba több helyen hosszú lyukat vájtak, ezekbe a résekbe azután szeggel párosával két-két tányér formájú lyukas fémlemezket helyeztek el; a csörgődob keretére tetejébe még hártya is került. A virtuóz ütőhangszeres sámánok olyan hangot tudtak belőle kihozni, hogy a hallgatóság megrémült: ezeket a hangszereket előszeretettel alkalmazták egészen a késő reneszánszig.

Cintányérok hozzánk első sorban a török időkben kerültek, sok más hangos hangszerrel együtt.

A cintányér

Gárdonyi Géza írja: Buda várában a törökök sípok, dobok és rézcsincsák zenéjével mulattatták magukat. A két kézben fogott réztányért, melyet középen odaerősítettek szíj vagy zsinór tartott kicsit kissé ferdén, kellett összeütni. Készítettek hatalmas, de igen kicsi cintányérokat is, ráadásul formájuk is különböző lehetett – létezett hagyományos tányér, vagy majdnem edény alakú, melynek közepét félgömbszerűen alakították ki. A kis cintányért, csörgőt, illetve csörgődobot a zenészeken kívül komédiások, mutatványosok is szívesen megszólaltatták műsorukban.

A háromszög (triambulum)

Egy fémből készült rudat egyenlő oldalú háromszögben meghajlítottak, egyik zárt szögébe zsinórt fűztek és a kész hangszert, melyet a középkor és a reneszánsz idején mind az egyházi, s mind a világi zenében jól lehetett alkalmazni, fém ütővel csendítették meg.

Kasztanyetta

Főleg Dél-Európában terjedt el használata ennek a kagylóból, csontból vagy fából készült zeneszerszámnak. Létezett olyan, amelyet a kéz becsukásával lehetett ütemesen megszólaltatni. Két kagyló héját egy

zsinórral úgy erősítettek egymáshoz, hogy a muzsikus, ha hirtelen becsukta a kezét, összecsatlant. A nyeles kasztanyetta pedig úgy készült, hogy a nyélhez, amely egy palacsinta forgatóhoz hasonlít, két oldalról egy-egy kis fadarabot erősítettek, ezek rázaskor hozzáütődtek a nyélhez.

Ezen ütőhangszereknek némelyike az idők során népi hangszer lett, a többit hagyományos vagy modern változatban továbbra is használják a régi zenét játszó együttesek. Ma már a dobok anyaga is némileg változott – sok helyen lehet látni fémből készült köcsögdobot, melyen műanyag hártya feszül. (Együttesünk tulajdonában is van egy Törökországból származó fém csörgődob.)

*

Humorsarok

Dénes Géza: A vicc

Gyurkó Misi remek viccet mondott a tízperces szünetben a tanáriban. A határtalan jókedv tetőfokára hágott. Alattam megindult a szék, szalmaszálként az asztalterítőt után kaptam, amelyről a vizeskancsó a poharakkal együtt csörömpölve hullott a padlóra. Bogyó Mancsi felsikoltott, ijedten kapott a virágállvány után, amelyről nyolc cserép virág fülsiketítő robajjal hullott atomjaira, csak egyetlen virágcserep maradt épen, mert a szőnyegen szundikáló Bleki kutya puha hasára zuhant. Igazgató bácsi, aki örült iramban és oroszlánüvöltéssel kirohant a folyosóra, a küszöbön Márta nénivel, az osztályfőnökkel találkozott össze.

Bent a szőnyegen a kiskutya fetrengeni-forogni kezdett, vadon élő őseinek hangorkánjait hallatva. majd pedig Kató tanár

néni pördült egyet tengelye körül és közben lesöpört a falról három képet, de bal kezével még megbírta ragadni a függönyt, amely vele együtt a padlóra zuhant. Esés közben betörte a gyönyörűen berendezett akváriumot.

Mint dörgés-villámlással járó vihar után, úgy folyt a tanáriban a síri nyugalom, s mint megáradt folyó, úgy folyt végig a tanári szobában az akvárium vize, s csak az ugráló-csapkodó aranyhalak keltettek kísérteties neszt, amit csak három fiú hallott, mert két lány félájultan hevert a padlón a kiállott izgalom miatt.

Ebben a pillanatban belépett a tanáriba feldúlt arccal a szakszervezeti vezető. Ahogy átlépte a küszöböt, csak ennyi jött ki a száján:

– Jó, hogy itthon maradtatok. Nem is sejtitek, mit kellett kiállnom, amíg elfogadták a bérharc nyomán béremelésünket. Remélem, a legközelebbi bérharc idején itthon maradhatok csendben és nyugalomban.

*

Lak István

50 éve történt

Sajnos az 1939. szeptember 1-én kitört II. világháborúba hazánk is belesodródik. Kassa bombázása után az akkori magyar kormány hadat üzen a Szovjetuniónak. A hitleri német csapatok oldalán egyre több magyar katona kerül ki a frontra. A végtelen orosz mezőkön sok 10 ezer katonánk veszíti életét, avagy esik a szovjetek fogságába. 1944 március 19-én elkövetkezik a német megszállás Magyarországon, teljesen kiszolgáltatottá válva a hitleri Németországnak.

1944 nyarán sorozatosan angol és amerikai bombatámadások érik országunkat. A szövetséges szovjet csapatok ekkorra már átkelnek a Kárpátokon. 1944. október 15-én kísérlet történik a németektől való elszakadásra – sikertelenül. A nyilasok átveszik a hatalmat, Szálasi Ferenc vezetésével. Iszonyatos rémuralom veszi kezdetét. Közben a Dél-keleti határt eléri az szovjet csapatok. 1944. szeptember 23-án Battyány elfoglalásával megkezdődik a hitleri csapatok kiűzése hazánk területéről. December elejére a szovjet csapatok már elfoglalják hazánk keleti felét. 1944. december 21-én Debrecenben összeül az Ideiglenes Nemzetgyűlés, másnap megalakul az ideiglenes nemzeti kormány, Dálnoky Miklós Béla vezetésével, aki az 1945. évi választásokig tölti be a miniszterelnöki posztot. A szovjet csapatok 1944 decemberében eléri és körülférfi a fővárost, s február közepéig tart a kemény ostrom.

A hátráló, menekülő német csapatok amit csak tudnak kivisznek az országból, a megmaradó értékekre pedig a bevonulók teszik rá kezüket. A magyar lakosság teljes létbizonytalanságban él. A harcok következtében csaknem teljesen tönkremennek az utak, a vasutak, a hidak. Az üzemek és gyárak berendezései szinte teljesen megsemmisülnek. A szántóföldek nagyrészt megműveletlenek maradnak. Súlyosak a katonai és a civil lakosság soraiban elszenvedett veszteségeink is. Több mint fél éven át tartó, sok-sok áldozatot követelő harc után, az utolsó magyar falu, a Vas megyei Nemesmedves is felszabadul a német megszállás alól. 1945. április 4-én Magyarország felszabadul, de csak a német megszállás alól, hiszen őket felváltja egy másik (már szerencsére ez is történelem), az orosz megszállás.

1945 áprilisában fellélegzik az ország, mert legalább véget ért a gyűlöletes háború és beköszöntött a béke. A harcok befejeztével lassan kibontakozik az élet. Megkezdődik a romok eltakarítása, az üzemekben és a gyárakban a munkásság összegyűjti a még használható berendezéseket, hozzálát a javításhoz. A mezőgazdaságban is elkezdődik a munka, természetesen a legtöbb helyen csak kézi erővel: ásóval és kapával, gereblyével. Eszközeik jelentős része és az igavonó állatok is megsemmisültek. Javítják az utakat, a vasutat, a hidakat – lassan elindul a közlekedés.

Az iskolákban is csak később kezdenek tanítani. A megmaradt épületeket és osztálytermeket először rendbe kell hozni, pótolni a tönkrement berendezéseket. A legtöbb helyen a gyerekek az otthonról magukkal hozott küsszékre tudnak leülni. 1945 tavaszától, ha nehezen is, de megindulhatott az élet minden területen. Mindeniben égett a tettvágy, a bizakodás, pedig szinte minden családból hiányzott valaki, aki örökre elment a háború szörnyűségei következtében.

A II. világháború hatalmas pusztulással és szenvedéssel járt Európa szerte. A harcok 1945. május 9-én fejeződtek be Európában, német és cseh földön. A II. világháború sok millió áldozatot követelt. Körülbelül 14 millió embernek kellett elhagynia szülőföldjét menekülés vagy áttelepítés következtében.

Napjainkban sokszor hivatkozunk a nehéz gazdasági helyzetre. Hát, nehéz helyzet a II. világháborút követően is volt, de az akarat, a kitartó és szorgalmas munka átségitette a túlélőket a kilátástalannak tűnő helyzeten is, mert hittek és bíztak a jobb jövőben.

Szabó Lászlóné

Kaukázusi történetek

Az oroszok ellen nem a csecsenek az egyetlenek, akik háborút vívtak és vívnak a kaukázusi népek közül. I. Péter cár (1672–1725) iráni hadjárata után az Észak-Kaukázus hegyvidékének stratégiai jelentősége megnőtt. Az orosz csapatok jelenlétüket a rend helyreállításának szükségességével indokolták. Akkoriban ezen a vidéken valóban rengeteg volt az útonálló. Ám az orosz katonák miután megérkeztek túszoikat szedtek és nekikezdték az erdőirtásnak. A korábbi büszke harcosokat közmunkára fogták. Az erdőirtás célja is egyértelmű volt: amikor közel a faluhoz az erdő, akkor az odamenekült férfiak könnyen szerezhettek élelmet a falvakból. Ahogy fogy az erdő, egyre feljebb húzódnak a hegyre a csecsenek. Védelem hiányában lassanként mindenki elmenekült és az elnéptelenedett falvakba kozákok települtek. Szuvorov cári hadvezér 20 ezer nagait és kumi törzsbeli lakost irtott ki. Tanítványa Jermolov, aki I. Miklós cár uralkodása alatt (1825–1855) Grúzia főkormányzója és a különleges kaukázusi hadtest parancsnoka, még kegyetlenebb mint elődje. A lakosságot éhezette, ezért elmenekültek a völgyekbe. Amikor a hátszágban a csecsenek rátámadtak az oroszokra, a válasz a csecsen falvak felégetése, a nők és a gyermekek lemészárlása volt. A nagy orosz író, Lev Tolsztoj, aki maga is részt vett a kaukázusi harcokban, a kegyetlenkedéseket mélységesen elítélte.

1834-ben Oroszország ellenében független avar államiságot akart létrehozni Gazi Muhammed. Eleinte sikerrel járt, mivel a fő célkitűzés mellett a helyi despotákat akarta elűzni és a rabszolgákat felszabadí-

tani. Később már az egész régió uralkodója akart lenni, de az egyik, oroszok ellen vívott csatában elesett. A szabadság zászlaját Samil Imám ragadta kezébe. Ugyanabban a kis avar faluban született, mint elődje. Az 1840-es években több helyütt is visszaverte a támadókat. Nemcsak avarok, hanem csecsenek, abházok, kabarok, cserkeszek, karacsájok, balkárok is vannak harcosai soraiban. Így az összes kaukázusi nép felkelő vezére lett Samil Imám. Központja Csecsenföldön volt. Rengeteg győzelmet és dicsőséget aratott. Az 1850-es évek végén a cári csapatok harapófogójába került, s kénytelen volt visszavonulni az egyik hegyi faluba. A csecsen mohamedánok javarésze ekkor elhagyta, s ő keservesen bánta, hogy mellőzte a keresztény kaukázusi népek harcosait.

Az ingusok, akik ugyancsak a kaukázusi népek körébe tartoznak, a magyarok rokonnak vallják magukat.

Hogy miért is mohamedán a kaukázusi népek jelentős része? A válasz a politikában rejlik. Az orosz birodalom egynyelvűsíteni akarta a Kaukázust, mint fontos stratégiai területet. Az ortodox orosz vallás felvételével – a kardok fenyegetése mellett – akarták a lakosságot megtörni és beolvasztani. Egykoron a török és a perzsa birodalomban nem volt cél az egynyelvűsítés, így az államvallás erőltetése sem. A kis kaukázusi népek ezért inkább a veszélytelenebbnek ítélt szomszédok népeinek vallási közösségébe álltak be. Így egy ideig megőrizhették saját önállóságukat az orosz hódítókkal szemben.

A Kaukázus térképe a vallási megoszlás szempontjából nagyon érdekes. Vannak judaisták, vagyis a hegyi zsidók, akik nem zsidó származásúak, hanem tiltakozásuk jeléül vették fel ezt a vallást. Az örmények örmény katolikus vallásúak. A grúzok bi-

zánci keresztények. Az oszétok pedig iráni eredetű keresztények, akik a Magyarországon élő jászok rokonai. A többi kaukázusi nép pedig a mohamedán vallás követője.

A múlt században azután győzött az orosz túlerő. II. Sándor cár uralkodása alatt (1855–81) főparancsnoka, Barjanszkij herceg 1859-ben legyőzte Samil Imámot. Az addig harcba nem keveredett népek a módszeres kiirtás elől elmenekültek vagy felkelésekkel tiltakoztak.

A XX. században az erőszakos kolhozosítás is tönkretette a kaukázusi népek életét. A II. világháború idején, 1942-ben a németek eljutottak Groznij városáig. Hogy miért volt fontos ez a terület Hitlernek? A válasz egyetlen szó: az olaj miatt. Az Elbruszra, a babonás tisztelettel övezett „Nagy Hegy”-re kitérítették a német lobogót. Az orosz hegyi vadászok csak két év múlva tudták a zászlót levenni. 1943–44-ben Sztálin úgy döntött, hogy itt az ideje a hegyi népek megbüntetésének. Azzal a váddal, hogy a mohamedánok kollaboráltak a németekkel, kitelepíti a csecseneket, a balkárokat, a kabarokat, a karacsájokat (1943 márciusában). Minden második falut vagy Szibériába, vagy a kopár és sivatagos területekre telepítették ki. Elrettentésül egyes területeket a földdel tettek egyenlővé, még szenthelyeiket, síremlékeiket sem kímélték. Ám bárhová is telepítették ki őket, a családfő születése napján az egész család egynapra visszament a szülőföldre ünnepelni.

Hruscsov pártfőtitkári ideje alatt visszatelepülhettek, kivéve a tatárokat és a volgai németeket. A nagy kitelepítések után a karacsájok földjét a grúzoknak adják, de nem foglalták el, üresen hagyták.

Csecsenföldre viszont beköltöztek az oroszok. A kitelepítések idején voltak, akik

a régi szokást követve, felköltöztek a legmagasabb hegyekbe. Fogadalmat tettek, hogy addig nem vágatják le szakállukat, míg országuk, szülőföldjük szabad nem lesz. Tizennyolc éven át harcoltak. 1957-ben mehettek vissza őseik földjére. A passzív ellenállás részeként nem ettek disznóhúst, csak a maguk készítette lábbeliben jártak. Így őrizték a mohamedán vallást, függetlenségük szimbólumát. A csecseneknél az igazi döntéseket ma is a Vének Tanácsa hozza. A népszaporulat igen jelentős, általában 4-5 gyermek van a kaukázusi népeknél egy-egy családban. A mostani csecsen – orosz háborús konfliktus féltő, hogy az oroszok ellen hangolja a többi kaukázusi népet is.

Reméljük, nem így lesz, s hogy egyszer végre a béke és az építő munka köszönhet a kaukázusi népekre.

*

Kovács Pál

Régi kódexek titkai (I. rész)

Tisztelt olvasó!

A régi hangszerek megismertetése mellett szeretnék bemutatni néhány olyan írott emléket is, amelyben ezen régi hangszerekre komponált műveket, egyházi és világi énekeket találunk.

A kódex hártýára, állatbőrre (pergamen) kézzel írott könyv. A régi időkben, Kb. a középkor táján, szerzetesek írták, másolták a kolostorokban egyrészt a latin nyelvű bibliát, másrészt a kor egyházi és világi dallamait.

A nemrégiben előkerült és restaurálás alatt álló „holt tengeri tekercsek” ennél sokkal korábbi adatokkal rendelkeznek,

de Európában még nem találtak ilyen régi emléket.

A bemutatandó írásművek többsége külföldről származik, némelyik tartalmaz kisebb-nagyobb magyar, vagy magyar eredetű emlékeket.

Érdekességként egy-egy kódex tartalmából példaszöveget is közlök.

I. A Leuveni (lóven) kódex

A Leuveni kódex 1300 körül keletkezett. Nevét Leuven, Flamand egyetemi városról kapta. Javarészt latin nyelvű szövegeket tartalmaz, de ebben található egyik első nyelvemlékünk is: az „Ó-magyar Mária-siralom”. (Teljes terjedelmében közlöm)

Ezen írásmű kalandos sorsát Dr. Ruffi Péter magyarázata alapján követhetjük: Hogy mi történhetett ezzel a kódexszel 1300 és 1310 között, az a tudósok számára örök rejtély marad.

1910-ben történt ugyanis, hogy egy Münchener antikvárius, Jack Rosenthal olaszországi körútra indult, hogy régi könyveket vásároljon. Útja során talált egy gyönyörű, kis alakú kódexet is. Megvásárolta és hazavitte Münchenbe. Átnézte ugyan, de azt nem lehet tudni, milyen megállapításokra jutott.

Végig úgy tűnt, hogy a könyv latin nyelvű. A vásárló semmilyen írásos feljegyzést nem hagyott hátra, s olyan forrásmunkát sem olvastam, amely arról szólt volna, hogy Jack Rosenthal tudta volna, mit rejt ez a gyönyörű kódex.

1922-ig ez a kislakú, Olaszországban vásárolt kódex eladatlanul hevert a Münchener antikváriusnál. 1922-ben jelent meg nála a német jóvátételi bizottság. A német hadsereg az I. világháborúban elpusztította a Leuveni egyetem könyvtárának egy részét is, és a Versailles-i békeszerződés arra kötelezte a legyőzött Németországot, hogy az elpusztult könyvekhez, értékek-

hez, kódexekhez, iratokhoz, levelekhez, tudományos munkákhoz hasonló értékű művekkel kártalanítsa a Leuveni egyetemet. A kártalanítás során felfedezték a kódexet, és úgy gondolták, hogy ez a nagy értékű kódex sokat számíthat. A jóvátételre szánt műveket azután a bajor könyvtárban Leidinger professzor, az állami könyvtár igazgatója lajstromozta, és eközben átlapozta ezt a később „Leuveni kódex”-nek elnevezett latin nyelvű munkát is. Ekkor észrevette, hogy a 134. hártylevél túlfelén (könyvészeti elnevezéssel: 134–B oldal) nem latin nyelvű a szöveg. Sejtelve sem volt arról, hogy milyen, mert ezt a nyelvet nem ismerte. Ki tudta betűzni ugyan a nagyon rongált szöveget, de nem tudott rájönni. Egy barátjához, Babinger egyetemi magántanárhoz fordult, és megmutatta neki. Babinger valamit tudott magyarul, s arra a megállapításra jutott, hogy ez ó-magyar szöveg lehet. Azonnal értesítették a berlini Collegium Hungaricum akkori igazgatóját, Gragger Róbert irodalomtörténészt. Ő a Magyar kultusz-kormányhoz fordult, értesítve gróf Klaedelsberg Kúnó kultuszminisztert, aki a kiváló polleográfust, azaz a középkori írások, írásmódok, kódexek nagy szakértőjét, Jakubovics Emilt, a Magyar nemzeti múzeum főkönyvtárosát küldte ki Németországba, a kézirat hitelességének megállapítására.

Így 1923 januárjában a „Nemzeti újság” adott hírt először Jakubovics Emil és Gragger Róbert tudósítása nyomán. Jakubovics kiutazott, nagyított fényképeket készített, s megállapítást nyert, hogy a kódex hiteles, eredeti, a magyar vers egyetlen kézírástól származik.

Talán akkor valami csere-kódex felajánlásával – tehát még 1922-ben – megszerezhetette volna Magyarország az értékes

kincset, de az akkori kultuszkormány képviselői elszalasztották a lehetőséget. Arról sem tudunk, hogy kísérlet történt-e a megszerzésre. 1922 és 1947 között a Leuveni kódex sorsa ismeretlen. Annyit tudunk csak, hogy a Leuveni egyetem könyvtára a legnagyobb értékek között tartotta számon.

A II. világháború után, amikor már lehetővé vált a szabadabb utazás, a magyar kormány Bárczi Gézát küldte ki, hogy próbálja megszerezni a Leuveni kódexet. Ott tudta meg, hogy a II. világháborúban is súlyos károkat szenvedett a város és az egyetemi könyvtár, melynek egy része leégett. A legnagyobb értékeket a könyvtár igazgatósága egy mellékhelyiségben felállított pánccs szekrénybe zárta. Egy német tiszti bizottság járta végig az épületet, és a Leuveni egyetem vezetői attól tartottak, hogy visszakövetelik a németek jóvátételként az I. világháború után átadott értékeket. Ezt a pánccs szekrényt szerencsére nem látták meg, s így nem is találhatták meg a Leuveni kódexet. Elképzelhetjük, miféle sorsa lett volna az agyonbombázott Németországban az első magyar verset megörökítő pergamen-oldalnak.

Feltételezés szerint egy Bolognában tanuló Magyar Dominikánus (Domonkosrendi) jegyezte le a verset. Az eredetit egy párizsi szerzetes írta és ezt a Mária-sírmát, keresztrefeszített fiáért való esdeklését lefordították angolra, németre. A Magyar Domonkos-rendi átültette, mert az eredetivel összevetve észre lehet venni, hogy versszakokat felcserélt, nem szó szerint fordította le, hanem önálló költeményt teremtett.

Ezt a kódexet végülis egy csere folytán – más flamand kódexekért – 1982. május 24-én a Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Ferenc termében adták vissza, hogy végre méltó helyére kerüljön.

„Ó-Magyar Mária-siralom”

(Eredeti értelmezés szerint.)

*Volék sirolm tudotlon,
sirolmol sepedik,
búol oszuk, epedek!*

*Váloszt világumtúl,
zsidou fiodumtúl,
ézes ürümentül.*

*Ó, én ézes urodum,
eggyen igy fiodum!
sirou anyát teküncsed,
búabeleül kinyuhhad!*

*Szemem könnyüel árad,
én junhum búol fárad.
te vérüd hullottya,
én junhum olélottya.*

*Világ világa,
virágnak virága!
keserüen kinzatul,
vos szegekkel veretül.*

*Uh nekem, én fiom,
ézes mézü!l!
szegényül szépségüd,
vírüd fiol vízeül!
Sirolmom, fuhászatum,*

*tertetik kiül,
én junhumnak belbua,
ki sumha nim hiül.*

*Végy halál engümet,
eggyedüm íllyen,
maraggyun urodum,
kit világ féllyen!*

*Ó, igoz Simeonok,
bezzeg szovo ére,
én érzem ez bútürüt,
kit níha egire.*

*Tüled válnum,
de nüm valállal,
hul így kinzassál
fiom, halállal.*

*Zsidou, mit tész,
türvéntelen,
fiom, mert hol biüntelen.
fugva, husztuzva,
üklelve, ketve, ülüd.*

*Kegyüggyetük fiomnok,
ne légy kegyülm mogomnok,
ovogy halál kiináal,
anyát ézes fiáal,
egyemberü üllyétük.*

Hollósy Zoltán

Szilánkok

**Manapság csak a kiszámíthatatlanság
kiszámítható...**

Aki múltat felejt, jelene sincs...

**Politikusaink figyelmébe: az
Európa Ház nem fogad ágybérle-
ket...**

**Javulnak-erősödnek az emberi
kapcsolatok: minden családot ha-
vonta látogat a díjbeszedő...**

**Abszolút mindegy: a vak neki-
megy az autónak vagy az autó megy
neki a vaknak...**

A vak embernek minden oldal túloldal...

**Honatyák! A diploma önmagában
nem okosít!**

**Lehet kettőt egyszerre szeretni,
de az egyik nem igaz.**

**Ha valakinek sok arca van, meglehető,
hogy egy sem.**

**Olyan kövér, hogy csak súlyadóval
repülhet.**

Tempó: Olyan lassan megyek, hogy visszafelé haladok.

Halottról jót vagy semmit, magamról jót vagy még jobbat!

Németh Tamás

Színes hírek

Először két „jeges hír”-t ajánlok figyelmükbe!

* Egy 64 éves francia jóga-professzor fél órát töltött egy -6 fokos jégkockában. Az egy köbméteres jégből csak a feje látszott ki. Maurice Daubart 1956 óta foglalkozik az emberi test hőszabályozásának kérdéseivel. Rendszeresen edzi magát, télvíz idején a szabadban fürdik, és hosszabb-rövidebb időt tölt Molins város hűtőházának -20 fokos helyiségeiben. Legközelebb egyórás befagyasztásra készül.

* Egy kanadai vállalkozó jégkorszaki vodkát szeretne párolni. Ötletének lényege: legkevesebb 12 ezer éves jeget használ fel szeszfordjéjében, s így igazán „tisztá” szeszt, illetve vodkát állíthat elő, mivel az ősi jég tökéletesen mentes a technikai civilizáció szennyeződéseitől. A jég az Atlanti-óceánon érkezik Kanada keleti partjaihoz az áramlatokkal.

Évtizedek óta világszerte folynak kutatások a daganatos betegségek leküzdése érdekében. Időről-időre biztató közlemények jelennek meg tudományos szaklapokban és a nemzetközi sajtóban. Ezek közül való az alábbi három hír.

» Amerikai kutatóknak sikerült olyan új tesztet készíteniük, amelynek segítségével akár tízmillió egészséges sejt között is felismerhető egyetlen egy rosszindulatú. A teszt hatalmas előrelépést jelenthet a tumordiagnosztikában: különösen a citosztetikus kezelést kapott leukémiások, illetve a csontvelő átültetéses betegek esetében segíthet felderíteni a kezelést „túlélő” daganatsejteket.

» Ginzenggel a rák ellen! – A szexuális teljesítőképességre állítólag jótékony hatású ginzenggyökér még ennél is többet „tud”: Japán tudósok szerint laboratóriumi körülmények között lassítja, illetve megfékezi a rosszindulatú sejtszaporodást. A szer a ginzeng alkoholos oldata, amelynek kémiai struktúrája gyökeresen különbözik az eddig használt, káros sejtszaporodást gátló gyógyszerektől. A japán kutatók ígéretes kísérleteket folytattak gyomor-, tüdő- és béldaganat-tenyészeteknél a ginzengki-vonat hozzáadásával.

» Kínai tabletták rák ellen... – Megkapta a hivatalos forgalmazási engedélyt az első kínai – hagyományos gyógyításhoz összetevőkből álló – rákellenes tabletták. A húsz gyógynövény hatóanyagát tartalmazó gyógyszert tíz éven át kutatták, gyártási technológiájának kidolgozására további négy évet áldoztak. A daganatos megbetegedésekben szenvedő páciensek segítségével folytatott kísérletek kimutatták, hogy a gyógyszer lassítja a daganatos sejtek növekedését.

A betegségek megelőzése, prevenciója a legesszerűbb emberi magatartás. Íme két adalék a lehetséges prevencióhoz:

* A rák elleni hatékony megelőzésben a szülők sokat segíthetnek. Gyermeküknek a zöldséget nagy százalékban tartalmazó étrendet kell kialakítaniuk –

hívja fel a figyelmet egy bajor rákellenes társaság vezetője. Az onkológus szerint a daganatos megbetegedések egyharmadát a helytelen táplálkozás okozza. Azonban a növényi elemek, pl. a karotin, lassítják, sőt megakadályozzák a veszélyes sejtelváltozásokat. A társaság szakácskönyvet adott ki a helyes étrend illusztrálására. A szerzők megadták az ételek kalóriaértékét, ballasztanyag-, A- és C-vitamin tartalmát is.

- * Ausztrál kutatók szerint az asztmások számának világszerte történő növekedése összefüggésbe hozható a többszörösen telítetlen zsírokat tartalmazó margarin- és olajfélék fogyasztásával. A kutatók úgy találták, hogy a gyermekek körében az asztmás esetek száma a margarinfogyasztás többszörös növekedésének tudható be. Figyelmeztetnek: mindaddig, amíg erre vonatkozóan szélesebb körű vizsgálatokat nem végeznek, a feltételezést korai lenne fenntartás nélkül fogadni. Ugyancsak az ausztrál kutatók állítják, hogy a színpadi látvány egyik kedvelt eszköze, a működ is asztmás rohamokat válthat ki.

Végezetül két kacagtató hír az emberi gyarlóság illusztrálására:

- » Az evés után valószínűleg a fogyókúra az amerikaiak legnagyobb szenvedélye: Évente 33 milliárd dollárt költenek arra, hogy megszabaduljanak a felesleges kilóktól, de mindhiába. A kövérség szinte járványos méreteket ölt, úgy a gyermekek, mint a felnőttek körében – jelentette ki egy amerikai orvosi kutatóközpont munkatársa. A nők 35, a férfiak 31 %-a elhízott az Egyesült Államokban. A különböző, hatásosnak kikiáltott fogyókúrák átlagosan csupán 10%-os súlycsökkenést eredményeznek, öt év távlatában pedig szinte vala-

mennyi fogyókúrázó „visszanyeri” eredeti súlyát.

- » Szokatlan temetkezési per kezdődött Birminghamban. Két hölgy egyazon sírhelyért kezdeményezett bírósági eljárást, mindketten azt szeretnék, ha egykori szerelmük mellé helyeznék örök nyugalomra. A szeretett férfi 18 éven át folytatott „kétlaki” életet. A játéknak halála vetett véget. A hölgyek teljesen egyforma házban élnek, a férfi ugyanis kőműves volt és centiméterre azonos épületet emelt mindkettőjüknek. A két házban még a tapéta is egyforma, és mindkét kutyát Kimnek hívják. A hölgyek tudtak egymásról, ugyanis az özvegy szerint a megboldogult gyakran mondogatta: ha netán nem tudnám éppen kinél vagyok, legalább a kutya nevét nem tévesztem el.

*

Közgyógyellátottak számára ingyenesen felírható gyógyszerek (I. rész)

Tisztelt Olvasó! 1995. március 1-én életbe léptek az új gyógyszerárak. Terjedelmessége miatt a teljes listát közölni nem áll módunkban lapunk hasábjain, de mivel sorstársaink jelentős része alanyi jogon jogosult a közgyógyellátásra, sorozatban azon gyógyszerek jegyzékét adjuk közre, amelyek a közgyógyellátásra jogosító igazolványra ingyenesen felírhatók.

(a szerkesztő)

ACC 100 granulátum

ACC 200 granulátum

Acepramin granulátum

- Acidum nicotinicum 50 mg tabl. (20x, 100x)
Aciphen kenőcs
Adebit tabl.
Adiuretin SD 0,1 % orrcsepp
Agapurin 100 mg drg.
Agapurin 400 mg retard filmtabl.
Aktiferrin cseppek
Aktiferrin szirup
Aldecin aerosol
Algopyrin inj. (25x2 ml, 5x2 ml, 5x5 ml)
Algopyrin tabl. (20x, 10x)
Alkcema kenőcs
Alksebor kenőcs
ALPHA D3 0,25 mcg kapszula
ALPHA D3 1 mcg kapszula
Alsol kenőcs (45 g, 18 g)
Ambrobene 7,5 mg/ml oldat
Ambrobene 15 mg/5 ml szirup
Amilorid comp. Pharmavit tabl.
Aminophyllum-retard tabl.
Ampicillin granulátum szirup készítéséhez
Andaxin tabl.
Angiopurin 400 mg filmtabl. (100x, 50x)
Antaethyl 500 mg tabl.
Antagel szuszpenzió
Antagel A szuszpenzió
Antelepsin 0,25 mg tabl.
Antelepsin 1 mg tabl.
Anteovin tabl.
Aparkazin 250 mg drg.
Aparkazin inj.
Apranax 550 mg filmtabl.
Apulein kenőcs
Apulein krém
Apulein oldat
Apulein orrspray
Aqua destillata pro inj. (10x5 ml, 10x10 ml)
Arthrofluor kenőcs
Arutimol 0,25 % szemcsepp
Arutimol 0,5 % szemcsepp
Aspirin 100 tabl.
Astmopent 0,5 mg inj.
Astmopent aerosol
Astmopent tabl.
Astonin-H tabl.
Astrix 100 mg kapszula
Atenolol Pharmavit 100 mg filmtabl.
Atenolol Pharmavit 50 mg filmtabl.
Atenolol comp. Pharmavit filmtabl.
Atenolol comp. mite Pharmavit filmtabl.
Atrovent aerosol
Augmentin 156 mg/5 ml por sziruphoz
Augmentin 375 mg filmtabl.
Augmentin 625 mg filmtabl. (20x, 21x)
Aurobin kenőcs
Auxison aerosol
Azepal tabl.

Baclofen 10 mg tabl.
Baclofen 25 mg tabl.
Batrafen hüvelykrém
Bayolin kenőcs
Baypress 20 mg tabl.
Beclocort forte aerosol
Beclocort mite aerosol
Berodual aerosol
Berotec aerosol
Betacid granulált porkeverék
Betacid pasztilla
Betadine hüvelykúp
Betadine kenőcs
Betaloc tabl.
Betaserc 8 mg tabl.
Betoptic szemcsepp
Bezalip 200 mg filmbevonatú tabl. (30x, 100x)
Bezalip retard 400 mg filmtabl. (30x, 100x)
Biarison 200 mg kapszula
Biarison 300 mg végbélkúp
Bilagit drg.
Bilocid tabl.
BIOVITAL Vitamin E kapszula
Blocalcin 60 tabl.

- Blocalcin 90 retard tabl.
Blokium 50 tabl.
Blokium 100 tabl.
Blokium DIU tabl.
Bolus adstringens tabl.
Bolus laxans tabl.
Bricanyl Turbuhaler 0,5 mg/adag por inhaláló
Bricanyl elixír
Bricanyl inj.
Bricanyl spray
Bricanyl tabl.
Brinaldix 10 mg tabl.
Brinaldix 20 mg tabl.
Bromocriptin–Richter 2,5 mg tabl.
Bromocriptin–Richter 5 mg kapszula
Bromocriptin–Richter 10 mg kapszula
Brulamycin szemcsepp
Byanodine 150 mg kapszula
- Calcimusc inj. (10x5 ml, 10x10 ml)
Calciphedrin tabl.
Calcium–500 mg Pharmavit pezsgőtabl.
Caldea tabl.
Canesten hüvelytabl.
Canesten kenőcs
Canesten oldat
Carbo activatus 125 mg tabl.
Cardonit 40 mg retard tabl.
Cardonit 60 mg retard tabl.
Cardonit 80 mg retard tabl.
Cavinton tabl.
Cavinton-VR tabl.
Ceclor 250 mg kapszula
Ceclor 250 mg/5 ml granula szuszpenzió készítéséhez
Ceclor 500 mg kapszula (15x, 12x)
Celestone 0,5 mg tabl. (100x, 30x)
Cerucal tabl.
Chinidin retard 0,3 g tabl.
Chinidinum sulfuricum 0,2 g tabl.
Chinofungin hintőpor
- Chinofungin spray
Chlordiazepoxid L.F.M. 5 mg tabl.
Cholagol oldat
Choriogonin 1500 NE inj.
Cimetidin Pharmavit 400 mg filmtabl.
Claritine 1 mg/1 ml szirup
Claritine tabl.
CLONAZEPAMUM-Tarchomin 0,5 mg tabl.
CLONAZEPAMUM-Tarchomin 2 mg tabl.
Clostilbegyt tabl.
Co-Trimoxazol Forte Pharmavit tabl.
Colchicum dispert drg.
Colfarit tabl.
Continuin tabl.
Contramal 50 mg kapszula
Contramal 100 mg kúp
Contramal csepp
Convulex 150 kapszula
Convulex 300 kapszula
Convulex 500 kapszula
Convulex szirup gyermekeknek
Coordinax 10 mg tabl.
Coordinax 100 ml szuszpenzió
Cordaflex 20 mg retard filmtabl.
Cordaflex filmtabl.
Cordarone 200 mg tabl.
Corinfar drg.
Corinfar retard drg. (30x, 50x, 100x)
Cotazym forte tabl.
Coverex 4 mg tabl.
Cradexon tabl.
Cromolyn 20 mg kapszula
Cromolyn 20 mg kapszula + inhalátor
Crupodex sebhintőpor
Crupodex sebtampon (10x1 g, 100x1 g, 200x1 g)
Cystenal oldat
- D–Epifrin 0,1% szemcsepp (2x10 ml, 10 ml)
Daedalon végbélkúp
Daedalonetta végbélkúp gyermekeknek
Daedalon tabl.

- Danoval 100 mg kapszula
Danoval 200 mg kapszula
Decaris 50 mg tabl.
Decaris 150 mg tabl.
Delagil tabl.
Delphicort 4 mg tabl.
Demalgon végbélkúp
Demalgon tabl.
Demalgonil inj. (5x2 ml, 25x2 ml)
Dentocar forte tabl. (250x, 50x)
Dentocar tabl. (100x, 500x)
Depakine chrono 300 mg filmtabl.
Depakine chrono 500 mg filmtabl.
Depakine szirup
Depressan tabl.
Dermaforine sebhintőpor
Desferal inj.
Diaphyllin végbélkúp
Diaphyllin tabl. (20x, 100x)
Diaphyllin venosum 4,8% inj.
Dicetel filmtabl. (20x, 50x)
Diclofenac Pharmavit 1% gél
Diclofenac Pharmavit 100 mg retard filmtabl.
Diclofenac Pharmavit 100 mg végbélkúp
Diclofenac Pharmavit 50 mg filmtabl.
Dicynone tabl.
Diflucan 150 mg kapszula
Digimerck minor 0,07 tabl.
Digoxin 0,1% cseppek
Digoxin 0,25 mg tabl.
Digoxin 0,5 mg inj.
Diltan-60 SR retard kapszula
Diltan-90 SR retard kapszula
Dipankrin drg. bélben oldódó (30x, 100x)
Dipentum 250 mg kapszula
Diphedan tabl.
Diprophos inj.
Diprosalic 0,05% kenőcs
Diprosalic oldat
Donalgin kapszula
Dopaflex tabl.
Doxilek 500 mg kapszula
Doxiproct kenőcs
Doxium 500 mg kapszula
Doxium tabl.
Doxycyclin Pharmavit 100 mg tabl. (100x, 10x)
Doxycyclin-Chinoin kapszula (8x, 100x)
Duellin 10 mg/100 mg tabl.
Duellin 25 mg/100 mg tabl.
Duellin 25 mg/250 mg tabl.
Duphaston tabl. (20x, 60x)
Ebrantil 30 mg retard kapszula (50x, 100x)
Ebrantil 60 mg retard kapszula
Ebrantil 90 mg retard kapszula
Ebrimycin gél
Ednyt 2,5 mg tabl. (28x, 100x)
Ednyt 5 mg tabl. (100x, 28x)
Ednyt 10 mg tabl. (100x, 28x)
Ednyt 20 mg tabl. (100x, 28x)
Elenium 5 mg drg.
Eltroxin 50 mcg tabl.
Eltroxin 100 mcg tabl.
Enap 5 tabl.
Enap 10 tabl.
Enap 20 tabl.
Enerbol 100 mg drg. (30x, 100x)
Ergam cseppek
Erigon szirup
Eryc 125 mg kapszula
Eryc 250 mg kapszula (24x, 100x)
Erythran granulátum szirup készítéséhez
Estrrofem tabl.
Eunoctin tabl.
Euphylong minor retard kapszula (50x, 100x)
Euphylong retard kapszula (50x, 100x)
Euthyrox 50 tabl.
Euthyrox 100 tabl.
Euthyrox 150 tabl.
Everiden 3Q0 mg tabl.
Feldene kapszula

Fenistil cseppek
 Fenistil gél
 Fenistil retard tabl.
 Fenorin szirup
 Ferrlecit inj.
 Flucinar kenőcs
 Flucinar N kenőcs
 Fludrocortison tabl.
 Folsav 3 mg tabl.
 Ftorocort kenőcs
 Furagin tabl.
 Furosemid 40 mg tabl.
 Furosemid inj. (25x2 ml, 5x2 ml)

Galantase por
 Garasone szemkenőcs
 Garasone szem- és fülcsepp
 Germicid végbélkúp gyermekeknek
 Germicid-C végbélkúp gyermekeknek
 Gerovit kapszula
 Gilemal tabl.
 Gilustenon forte retard kapszula
 Glicerines végbélkúp 2 g
 Glicerines végbélkúp 3 g
 Glutaminsav tabl. (40x, 500x)
 Glycosept oldat
 Gricin tabl.
 Griseofulvin 125 mg tabl.
 Griseofulvin forte tabl.

Felhívás irodalmi pályázatra!

Az MVGYOSZ Kulturális és Oktatási Bizottsága egy szép, régi hagyományt elevenít fel: ebben az évben is meghirdeti az irodalmi pályázatot, melyen szövetségünk minden tagja pályázhat. A pályázat célja, hogy lehetőséget adjon új tehetségek bemutatkozására.

Vers és novella kategóriákban lehet olyan műveket beküldeni, amelyek még nem szerepeltek pályázatokon és nem jelentek meg nyomtatásban. Felhívjuk a pályázni kívánók figyelmét arra, hogy ugyanazon szerző mindkét kategóriában indulhat. A verssel indulók legfeljebb 3 költeménnyel, a novellával indulók pedig csak egy alkotással vehetnek részt a pályázaton. A novella terjedelme nem lehet több 250 gépelt sornál. Az elbírálást hivatásos irodalmárok végzik. Az első három helyezett pénzjutalomban részesül.

A pályázat jelíges. Kérjük, hogy a mű mellett a beküldő külön, zárt, jelíges borítékban mellékelje nevét és címét. Felhívjuk a tisztelt pályázók figyelmét a közölt adatok pontos betartására, mert ellenkező esetben a beküldött pályaműveket nem értékelhetjük.

Beküldési határidő: 1995. augusztus 31. A pályázatokat szövetségünk Kulturális Osztályának küldjük, a borítékra pedig azt is írják rá: Irodalmi pályázat.

Hirdetések

- 42 éves, 167 cm magas, 60 kg súlyú, elvált, szemüveges férfi keres barátnőt, élettársat látó hölgy személyében. Saját családi házamban. A leveleket „Vas megyei kertész” jeligére a szerkesztőségbe kéri.
- Társaság hiányában ezúton keresek barátokat, levelezőtársakat. Én egy 41 éves, alacsony, molett, elvált nő vagyok. A válaszokat pontírásban, vagy kazettán várom „Kell, hogy várj” jeligére a szerkesztőségbe.
- Eladó 1 db Szűcs féle VOICE hangkártya. IBM kompatibilis PC-hez használható. A kártya HERCULES monitorra és a DOS 3.3-hoz van beállítva. Bármilyen CSERE is érdekel, pl. üres 3,5"-os floppy lemezek, CD hanglemezek, kazetták, stb. Tornallyay János, tel: 06/47-323035.
- Eladó egy 42 négyzetméteres, felújított, egy szoba galériás, komfortos, telefonos, tehermentes öröklakás. Alku nélküli ára: 1.5 millió forint. A lakás vakon jól megközelíthető, a VI. kerület Weiner Leó utcában található. Érdeklődni lehet a 112-0383-as telefonszámon.
- Nyugdíjas férfi otthon kazettára olvasást vállal. Tel.: 261-3715.
- Nyugdíjas nyelvtanár nő otthon kazettára olvasást vállal látássérültek számára. Latin, francia, orosz és román nyelven is. Tel.: 261-5889.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
 Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévot megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

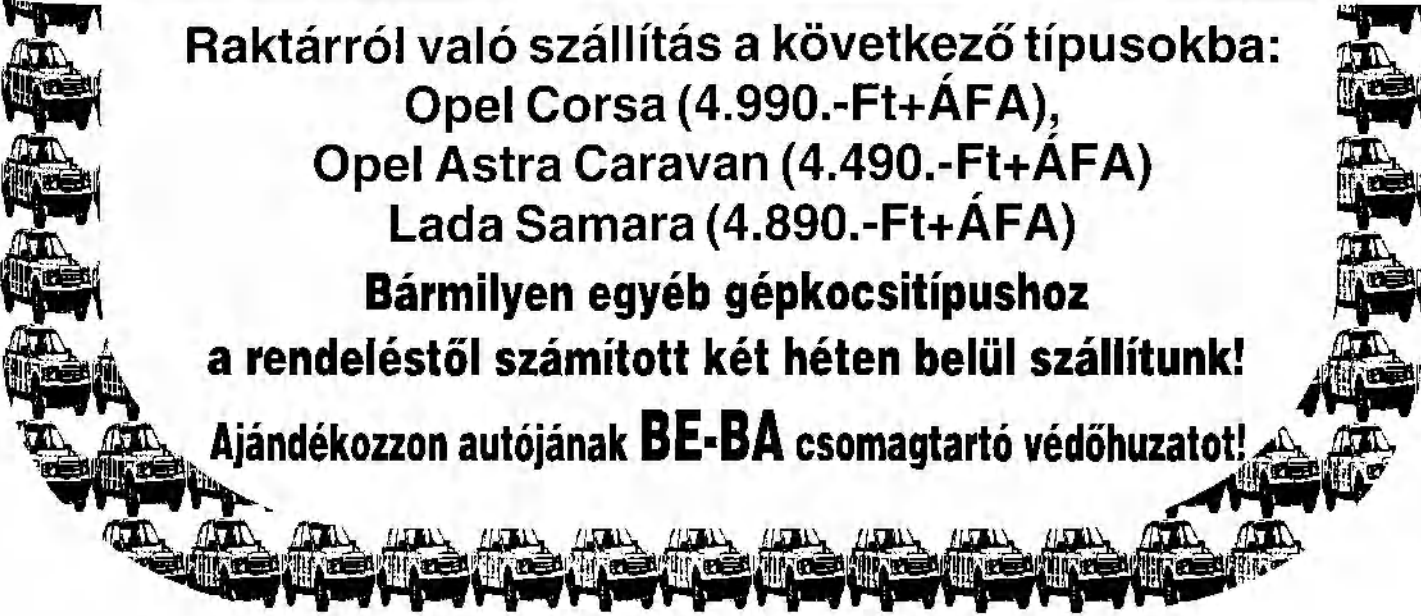

ÚJDONSÁG MAGYARORSZÁGON

a **BE-BA** márkanévű rugalmas műanyagból kifejlesztett, peremezett csomagtartó védőhuzat. Kímélje és védje csomagtartójának kárpitját a szennyeződésektől, sérülésektől!
A BE-BA könnyen behelyezhető, kiemelhető, tisztítható.

Felnérkakas Bt., 2200 Vecsés,
Gammel József u. 6. Tel.: 06-29-350-631

Megrendelhető rögzítőn, szállítás cégeknek minden pénteken, magánszemélyeknek szombaton. Pontos címre szállítás!

Raktárról való szállítás a következő típusokba:

Opel Corsa (4.990.-Ft+ÁFA),

Opel Astra Caravan (4.490.-Ft+ÁFA)

Lada Samara (4.890.-Ft+ÁFA)

Bármilyen egyéb gépkocsitípushoz

a rendelestől számított két héten belül szállítunk!

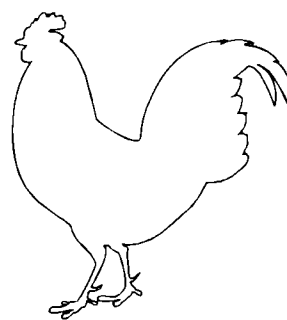
Ajándékozzon autójának **BE-BA** csomagtartó védőhuzatot!

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

Vecsés, Gammel József u. 6.

Tel.: 06-29-350-631, Tel/FAX.: 201-6111

Műszaki szolgáltatások

Számítógépek és hálózatok telepítése

Számítástechnikai eszközök javítása

Szerviz

Szaktanácsadás

Oktatás

Alapfokú számítástechnikai ismeretek

WORD szövegszerkesztő

WINDOWS

WORD for WINDOWS

Nyomdai szolgáltatások

Reklámfotók, reklámanyagok

Szórólapok készítése

Számítástechnikai segédanyagok

Irodabútorok, iroda berendezések

Irodagépek